

DE VLAAMSE BEGROTING 2009

HOOFDSTUK I

DE VLAAMSE BEGROTING IN HOOFDLIJNEN

In dit laatste jaar van de legislatuur zet de Vlaamse regering nog eens alle zeilen bij. Niet alleen om het regeerakkoord volledig uit te voeren en hiermee haar werk af te maken, maar andermaal om een bijkomende versterking van haar beleid te initiëren. Voor het begrotingsjaar 2009 zal het extra pakket beleidsmaatregelen zelfs oplopen tot circa 490 miljoen euro bovenop de 1,2 miljard euro aan bijkomende beleidskredieten ingeschreven tot volledige uitvoering van het regeerakkoord.

Na de reeds zeer expansieve groei van de beleidsruimte in 2007 en 2008, bevat dus ook deze Vlaamse begroting 2009 tal van nieuwe beleidsmaatregelen die op de eerste plaats een versterking zullen impliceren van de koopkracht voor alle werkende Vlamingen en de 1 miljoen laagst verdienende werkende Vlamingen in het bijzonder.

Maar ook tal van andere maatregelen komen ten goede komen aan de verbetering van de maatschappelijke welvaart en het welzijn van alle Vlaamse inwoners. De Vlaamse regering wenst daarmee een vertrouwenwekkend signaal te geven in tijden van dalende koopkracht en financieel-economische turbulentie.

Bovendien heb ik er als minister van begroting, naar analogie met het verleden, steeds over gewaakt dat hierbij de strikte fundamenteën van een gezond begrotingsbeleid op geen enkel ogenblik in het gedrang worden gebracht. Zo wordt er ook dit jaar een conjunctuurprovisie ingeschreven van 178 miljoen euro, die een buffer biedt tegen eventuele minderontvangsten. Ook de ingeschreven indexprovisie kan een eventuele vervroeging van de verwachte overschrijding van de spilindex in juli 2009 opvangen.

De sterke groei van de beleidsruimte in de begroting van 2009 wordt mogelijk gemaakt door een forse groei van de ontvangsten enerzijds en het aanwenden van de mogelijkheid om voorziene uitgaven in 2009 vooruit te schuiven naar 2008 anderzijds.

De ontvangsten uit samengevoegde en gedeelde belastingen nemen in 2009 toe met 1,1 miljard euro, ofwel + 6,74 % ten opzichte van 2008. In de berekening van deze ontvangsten wordt rekening gehouden met de recentst beschikbare parameters van het Federaal Planbureau, inzake groei- en inflatievooruitzichten. Deze parameters houden bijgevolg rekening met de groeivertraging die nu plaatsheeft ondermeer als gevolg van de huidige crisis op de financiële markten.

Ook de verwachte groei van de ontvangsten uit gewestbelastingen wordt door de economische groeivertraging licht getemperd tot 149 miljoen euro, zijnde 3,3 %. Ondanks de meer gematigde groei van de ontvangsten in de gewestbelastingen, valt toch nog steeds op te merken dat het Vlaamse fiscale beleid van lastenverlagingen tot een aanzienlijk hoger niveau aan inkomsten heeft geleid tijdens deze legislatuur.

De versterking van de koopkracht van de werkende Vlamingen zal worden gerealiseerd via een verhoging van de Vlaamse jobkorting.

De totnogtoe voorziene belastingverlaging ten belope van 200 euro voor alle werkende Vlamingen, wordt daarbij opgetrokken tot 250 euro. Voor één miljoen Vlamingen met een laag inkomen, zal deze belastingverlaging zelfs oplopen tot 300 euro.

Tevens zal vanaf 2009 afgestapt worden van het huidige systeem van verrekening via de bedrijfsvoorheffing en zal de belastingverlaging in één keer worden toegekend / verrekend via de lonen van de maand februari.

Naast het beter betaalbaar maken van de huidige energiefactuur, wil de Vlaamse overheid ook energiebesparende investeringen in private woningen sterk gaan ondersteunen. Het stimuleren van dergelijke investeringen heeft twee duidelijk positieve gevolgen. Het aandeel van de energiekosten in de besteding van het gezinsbudget zal dalen en er wordt een rechtstreekse bijdrage geleverd aan het behalen van onze milieudoelstellingen in het kader van het zgn. Kyoto-akkoord.

In dit kader zet de Vlaamse regering ook nog sterk in op de bouw van meer sociale huur- en koopwoningen, zodat het ook voor de Vlamingen met een beperkter inkomen mogelijk wordt om over een goed geïsoleerde woning te beschikken.

Om het latente probleem inzake schaarste voor kinderopvang trachten te remediëren, wordt er ook nog bijkomend fors geïnvesteerd in kinderopvang. Extra budget van 50 miljoen euro.

Tot slot wil ik er als minister van begroting op wijzen dat Vlaanderen vanaf 2009 volledig schuldenvrij zal zijn en daarnaast over aanzienlijke buffers beschikt via het Vlaams Zorgfonds (900 miljoen euro kapitaalreserve) en het Vlaams Toekomstfonds (kapitaalreserve van 500 miljoen euro).

HOOFDSTUK II

DE MIDDELENBEGROTING

I. Samenvattend overzicht

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de middelenraming 2009 in grote rubrieken. Om enige vergelijking mogelijk te maken werden ook de ramingen van de begrotingscontroles 1999 tot en met 2008 opgenomen.

Tabel M.1: Grote rubrieken van de middelenbegroting 1999-2009 (in miljoen euro)

	BGC 1999	BGC 2000	BGC 2001	BGC 2002	BGC 2003
Samengevoegde en gedeelde belastingen	13.433	13.686	14.603	12.881	13.391
Specifieke dotaties	178	221	250	739	757
Gewestelijke belastingen (inclusief kijk- en luistergeld)	1.391	1.512	1.662	2.751	2.838
Toegewezen ontvangsten	36	46	67	70	146
Andere ontvangsten	149	154	193	277	270
Kredietverleningen en deelnemingen	1	1	13	1	0
Totaal	15.187	15.620	16.788	16.718	17.403

	BGC 2004	BGC 2005	BGC 2006	BGC 2007	BGO 2008
Samengevoegde en gedeelde belastingen	13.861	14.515	15.119	16.112	16.714
Specifieke dotaties	766	776	793	798	809
Gewestelijke belastingen (inclusief kijk- en luistergeld)	3.219	3.390	4.002	4.261	4.496
Toegewezen ontvangsten	96	91	109	118	100
Andere ontvangsten	590	359	194	176	187
Kredietverleningen en deelnemingen	286	247	23	170	51
Totaal	18.818	19.378	20.239	21.636	22.356

	BGC I 2008	BGC II 2008	BGO 2009	Absoluut verschil	Procentueel verschil
Samengevoegde en gedeelde belastingen	16.849	16.856	17.993	1.136	6,7%
Specifieke dotaties	815	815	848	33	4,1%
Gewestelijke belastingen (inclusief kijk- en luistergeld)	4.593	4.545	4.694	149	3,3%
Toegewezen ontvangsten	100	103	117	13	12,8%
Andere ontvangsten	187	200	170	-30	-15,0%
Kredietverleningen en deelnemingen	51	51	0	-50	-99,5%
Totaal	22.594	22.569	23.821	1.251	5,5%

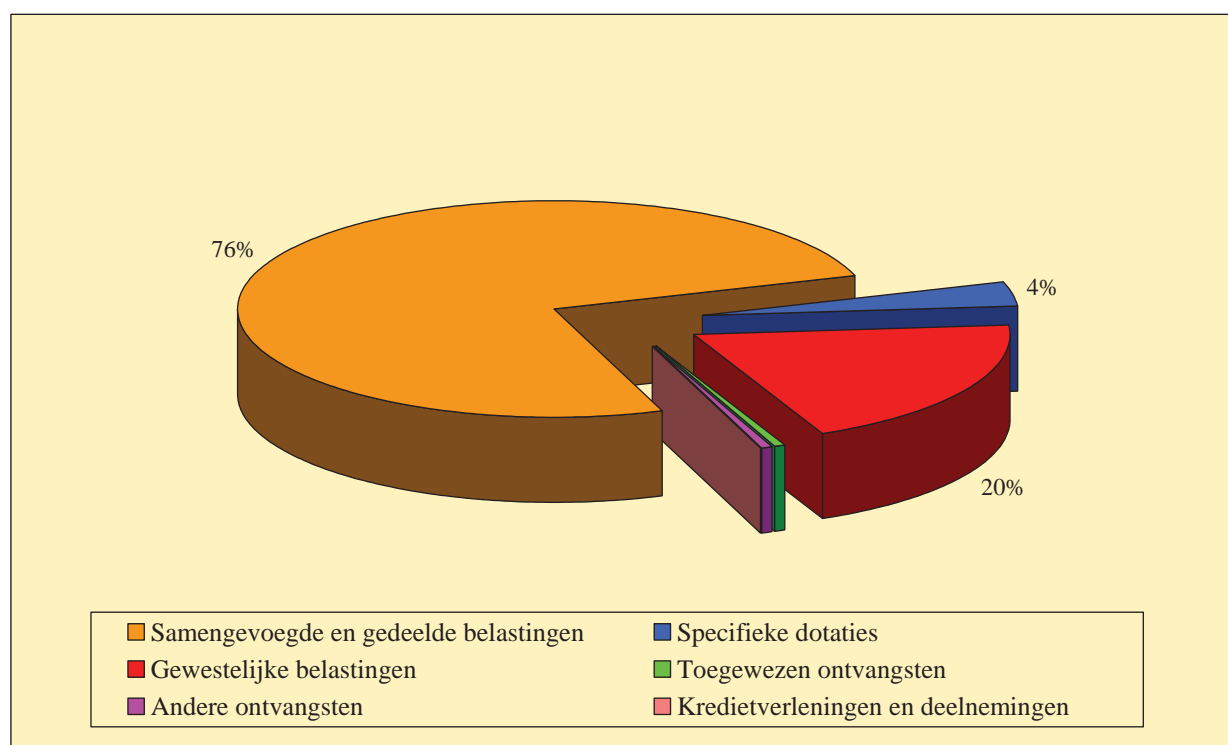
In het geheel genomen, kan gesteld worden dat de ramingen van de middelen 2009 zoals steeds op realistische wijze gebeurde. Voor het begrotingsjaar 2009 worden de ontvangsten op 23.821 miljoen euro begroot. Dit is 1.251 miljoen euro of 5,5% meer dan bij de tweede begrotingscontrole 2008 die op 22.569 miljoen euro uitkwam.

De ramingen van de middelen 2009 uit de bijzondere financieringswet bevatten eveneens de afrekening van het voorgaande begrotingsjaar. Hoe het totaalbedrag is samengesteld, blijkt uit tabel M.2. In de volgende paragrafen wordt getracht de deelaspecten nader te verklaren.

Indien er een duidelijke aanwijzing was voor een trendbreuk, dan werd deze mee verwerkt in de middelenberekening. De implicatie van het Lambermontakkoord is hiervan het voor de hand liggende - reeds gekende - voorbeeld. De gevolgen ervan voor de samengevoegde en gedeelde belastingen, de specifieke dotaties en de gewestbelastingen worden in de tabellen M.1 en M.2 cijfermatig geïllustreerd. In de volgende paragrafen worden deze gevolgen ook inhoudelijk toegelicht. Omwille van het steeds toenemende geldelijke belang van het Lambermontakkoord wordt op het einde van het middelenhoofdstuk in een aparte paragraaf een totaaloverzicht van het genoemde akkoord voorgesteld.

Grafiek M.1 toont de middelenbegroting 2009 opgedeeld in grote categorieën. Hieruit blijkt onmiddellijk het nog steeds grote belang van de samengevoegde en gedeelde belastingen (76%). Idem dito voor de gewestelijke belastingen (20%). Voor het kijk- en luistergeld worden er na de invoering van het nultarief en de verwerking van de achterstallige betalingen geen ontvangsten meer voorzien.

Grafiek M.1: Relatieve aandelen van de middelen categorieën voor het begrotingsjaar 2009

Tabel M.2: Belangrijkste deelaspecten van de middelenbegroting 2009 (in duizend euro)

	Situatie BGC I 2008 (economische begroting januari 2008)		Situatie BGC II 2008 (economische begroting januari 2008)		Situatie BGO 2009 (economische begroting september 2008)		Verschil
	2007	2008	2007	2008	2008	2009	
Samengevoegde en gedeelde belastingen							
Gewest - PB zonder Lambermont	7.757.539	8.142.080	7.757.539	8.142.080	8.248.207	8.572.559	106.127
Gewest - PB-afrek Lambermont	-2.495.959	-2.606.500	-2.495.959	-2.606.500	-2.643.796	-2.739.034	-37.296
Gewest - PB extra middelen voor extra bevoegdheden	67.910	71.283	67.910	71.283	72.235	75.081	952
Totaal Gewest na Lambermont: samengevoegde belastingen	5.329.490	5.606.864	5.329.490	5.606.864	5.676.647	5.908.607	69.783
Gemeenschap - PB zonder Lambermont	3.567.535	3.744.377	3.567.535	3.744.377	3.792.610	3.941.751	48.233
Gemeenschap - BTW zonder Lambermont	6.222.050	6.416.643	6.224.999	6.420.239	6.532.507	6.725.879	112.268
Gemeenschap - extra BTW Lambermont	861.818	1.047.532	862.219	1.048.110	1.043.704	1.190.446	-4.406
Totaal Gemeenschap na Lambermont: gedeelde belastingen	10.651.402	11.208.551	10.654.752	11.212.726	11.368.821	11.858.075	156.095
Vermoedelijke afrekening jaar N-1 (eenmalig)		33.460		36.810		225.878	(-)
Algemeen totaal Samengevoegde en gedeelde belastingen	15.980.892	16.848.875	15.984.242	16.856.399	17.045.468	17.992.560	225.878
Dotaties vanwege Federale Overheid							
Tewerkstellingsprogramma's	261.560	261.560	261.560	261.560	261.560	261.560	0
Buitenlandse studenten	31.833	32.788	31.833	32.788	33.329	34.229	541
Buitenlandse studenten (afrekening)		6		6		541	(-)
Dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld	505.120	520.273	505.120	520.273	528.860	543.140	8.587
Dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld (afrekening)		99		99		8.587	(-)
Totaal dotaties vanwege Federale Overheid	798.512	814.726	798.512	814.726	823.749	848.056	9.128
Gewestbelastingen	4.261.041	4.592.690	4.261.041	4.544.591	4.544.591	4.693.547	0
Andere niet-fiscale inkomsten	180.844	201.471	180.844	214.210	214.210	142.662	0
Lottomiddelen	36.550	36.000	36.550	36.000	36.000	27.244	0
Toegewezen ontvangsten	246.734	100.154	246.734	103.257	103.257	116.512	0
ALGEMEEN TOTAAL MIDDELEN	21.504.573	22.593.917	21.507.923	22.569.184	22.767.275	23.820.582	235.007

2. De samengevoegde en gedeelde belastingen

2.1. Parameters

Voor de raming van de samengevoegde en gedeelde belastingen werden inzake de parameters inflatie en economische groei de ramingen van de Economische Begroting van september 2008 geïntroduceerd. Tabellen M.3 en M.4 tonen een historisch overzicht van de evolutie van de inflatie en de economische groei zoals ze gebruikt werden voor de toepassing van de definitieve fase van de bijzondere financieringswet. Naast de klassieke parameters van economische groei en inflatie, spelen ook de fiscale capaciteit van gewesten en gemeenschappen, en het aantal leerlingen en -18-jarigen van de gemeenschap een belangrijke rol voor de berekening van de middelen die toegewezen worden vanuit de bijzondere financieringswet.

Tabel M.3: Historisch overzicht van de reële BNP- / BNI- / BBP-groei

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
1998 vermoedelijk 1999 initieel	2,50%										
1998 definitief 1999 begrotingscontrole	2,00%										
1999 vermoedelijk 2000 initieel	1,80%	1,80%									
1999 definitief (*) 2000 begrotingscontrole	1,80%	2,50%									
2000 vermoedelijk 2001 initieel	1,96%	3,00%	2,50%								
2000 definitief 2001 begrotingscontrole	2,02%	3,10%	2,00%								
2001 vermoedelijk 2002 initieel	2,02%	3,10%	1,80%	2,00%							
2001 definitief 2002 begrotingscontrole	2,02%	3,10%	1,00%	1,00%							
2002 vermoedelijk 2003 initieel	2,51%	2,82%	1,00%	0,90%	2,40%						
2002 definitief 2003 begrotingscontrole	2,47%	2,22%	0,50%	1,83%	1,80%						
2003 vermoedelijk 2004 initieel	2,47%	2,22%	0,50%	1,83%	2,00%	2,10%					
2003 definitief 2004 begrotingscontrole	2,47%	2,22%	0,50%	1,83%	1,20%	2,20%					
2004 vermoedelijk 2005 initieel	2,47%	2,22%	0,50%	1,83%	1,20%	2,20%	2,40%				
2004 definitief 2005 begrotingscontrole	2,47%	2,22%	0,50%	1,83%	1,20%	1,50%	2,40%				
2005 vermoedelijk 2006 initieel (**)	2,47%	2,22%	0,50%	1,83%	1,20%	1,50%	0,80%	2,40%			
2005 definitief 2006 begrotingscontrole	2,47%	2,22%	0,50%	1,83%	1,20%	1,50%	0,90%	2,20%			
2006 vermoedelijk 2007 initieel	2,47%	2,22%	0,50%	1,83%	1,20%	1,50%	0,90%	2,70%	2,20%		
2006 definitief 2007 begrotingscontrole	2,47%	2,22%	0,50%	1,83%	1,20%	1,50%	0,90%	3,00%	2,20%		

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
2007 vermoedelijk 2008 initieel	2,47%	2,22%	0,50%	1,83%	1,20%	1,50%	0,90%	3,00%	2,70%	2,10%	
2007 definitief 2008 begrotingscontrole I & II	2,47%	2,22%	0,50%	1,83%	1,20%	1,50%	0,90%	3,00%	2,70%	1,90%	
2008 vermoedelijk 2009 initieel	2,47%	2,22%	0,50%	1,83%	1,20%	1,50%	0,90%	3,00%	2,70%	1,60%	1,20%

(*) In toepassing van het akkoord bereikt op de Interministeriële Conferentie Financiën en Begroting van 5 oktober 1999 wordt vanaf de begrotingscontrole 2000 de jaarlijkse BNI-groei toegepast voor de middelenberekening 1999 Tot en met 2005

(**) In toepassing van het akkoord bereikt op de Interministeriële Conferentie Financiën en Begroting van 1 juni 2005 wordt vanaf de begrotingsopmaak 2006 de jaarlijkse BBP-groei toegepast voor de middelenberekening vanaf 2006.

Tabel M.4: Historisch overzicht van de inflatie (consumptieprijsindex)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
1998 vermoedelijk 1999 initieel	1,40%										
1998 definitief 1999 begrotingscontrole	1,30%										
1999 vermoedelijk 2000 initieel	1,20%	1,30%									
1999 definitief 2000 begrotingscontrole	1,12%	1,30%									
2000 vermoedelijk 2001 initieel	1,12%	1,80%	1,50%								
2000 definitief 2001 begrotingscontrole	1,12%	2,55%	1,50%								
2001 vermoedelijk 2002 initieel	1,12%	2,55%	2,47%	1,60%							
2001 definitief 2002 begrotingscontrole	1,12%	2,55%	2,47%	1,60%							
2002 vermoedelijk 2003 initieel	1,12%	2,55%	2,47%	1,50%	1,40%						
2002 definitief 2003 begrotingscontrole	1,12%	2,55%	2,47%	1,64%	1,30%						
2003 vermoedelijk 2004 initieel	1,12%	2,55%	2,47%	1,64%	1,30%	1,10%					
2003 definitief 2004 begrotingscontrole	1,12%	2,55%	2,47%	1,64%	1,59%	2,10%					
2004 vermoedelijk 2005 initieel	1,12%	2,55%	2,47%	1,64%	1,59%	2,10%	2,00%				
2004 definitief 2005 begrotingscontrole	1,12%	2,55%	2,47%	1,64%	1,59%	2,10%	2,00%				
2005 vermoedelijk 2006 initieel	1,12%	2,55%	2,47%	1,64%	1,59%	2,10%	2,70%	2,20%			
2005 definitief 2006 begrotingscontrole	1,12%	2,55%	2,47%	1,64%	1,59%	2,10%	2,78%	1,80%			
2006 vermoedelijk 2007 initieel	1,12%	2,55%	2,47%	1,64%	1,59%	2,10%	2,78%	1,90%	1,90%		
2006 definitief 2007 begrotingscontrole	1,12%	2,55%	2,47%	1,64%	1,59%	2,10%	2,78%	1,79%	1,80%		
2007 vermoedelijk 2008 initieel	1,12%	2,55%	2,47%	1,64%	1,59%	2,10%	2,78%	1,79%	1,70%	2,20%	

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
2007 definitief 2008 begrotingscontrole I & II	1,12%	2,55%	2,47%	1,64%	1,59%	2,10%	2,78%	1,79%	1,82%	3,00%	
2008 vermoedelijk 2009 initieel	1,12%	2,55%	2,47%	1,64%	1,59%	2,10%	2,78%	1,79%	1,82%	4,70%	2,70%

Voor de berekening van de middelen van de Vlaamse Gemeenschap uit de bijzondere financieringswet werd gebruik gemaakt van de parameters inzake inflatie en economische groei van de Economische Begroting van september 2008.

Met betrekking tot de economische groei wordt de aangepaste conventie van 20 januari 1995 toegepast. Op deze wijze wordt vermeden dat herzieningen voor het verleden van de parameter van de reële groei door het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) de overgedragen middelen beïnvloeden. De herzieningen na de maand maart van het jaar t+1 van de reële groei van het bruto nationaal inkomen (of vanaf begrotingsjaar 2006 van het bruto binnenlands product) voor het jaar t zullen geen impact meer hebben op de berekening van de middelen voor de jaren na het jaar t. Voor de begrotingsjaren tot en met 2002 worden de BNI-groeivoeten weerhouden zoals opgenomen in de overeenkomst die werd besproken tussen de Federale Overheid en de Gewesten en Gemeenschappen.

Tabel M.5 bevat een overzicht van alle gebruikte parameters. De kolom '2009 initieel' toont de uitgangshypothese bij de middelenberekening ter gelegenheid van de begrotingsopmaak 2009. De kolommen '2008 aangepast' en '2008 aangepast II' geven de parameters weer die respectievelijk bij de eerste en de tweede begrotingscontrole 2008 werden geïmplementeerd. De resultaten voor 2009 bevatten ook een afrekening over het begrotingsjaar 2008. Deze harraming van het begrotingsjaar 2008 is gebaseerd op de parameters zoals vermeld in de kolom '2008 vermoedelijk'. De afrekening 2008 die ter gelegenheid van de begrotingsopmaak 2009 wordt gemaakt, is bijgevolg de cijfermatige vertaling van de parameterverschillen tussen de kolommen '2008 aangepast II' en '2008 vermoedelijk'.

Bij de begrotingsopmaak 2009 wordt in de uitgavenbegroting de conjunctuurprovisie behouden, ten belope van 178 miljoen euro. Met de conjunctuurprovisie kunnen sterke schommelingen in de middelen opgevangen worden als gevolg van onverwachte wijzigingen in de parameters.

Tabel M.5: Volledig parameteroverzicht

	Begrotingsjaar 2008			Begrotingsjaar 2009		
	2008 initieel	2008 aangepast	2008 aangepast II	2008 vermoedelijk	2009 initieel	
BNI / BBP - groei	2,10%	1,90%	1,90%	1,60%	1,20%	
Inflatie	2,20%	3,00%	3,00%	4,70%	2,70%	
Gezondheidsindex	1,50%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	
Consumptie-index	2,20%	3,00%	3,00%	4,70%	2,70%	
Fiscale capaciteit	63,31%	63,31%	63,31%	63,28%	63,28%	
Vlaams Gewest	28,25%	28,25%	28,25%	28,31%	28,31%	
Waaals Gewest	8,44%	8,44%	8,44%	8,41%	8,41%	
Brussels H. Gewest						
Personenbelasting (in duizend euro)	2007 = 2006	2007 = 2006	2007 = 2006	2007	2008 = 2007	
Aanslagjaar	19.627.057	19.627.057	19.627.057	20.400.785	20.400.785	
Vlaams Gewest	8.621.779	8.621.779	8.621.779	8.987.930	8.987.930	
Waaals Gewest	2.615.990	2.615.990	2.615.990	2.710.044	2.710.044	
Brussels H. Gewest	136.862	136.862	136.862	140.378	140.378	
Duitstaligen						
Verdeelsleutel leerlingen	56,93478%	56,93478%	56,93478%	56,93478%	56,93478%	
Vlaamse Gemeenschap	43,06522%	43,06522%	43,06522%	43,06522%	43,06522%	
Franse Gemeenschap						
Inwoners	01/01/2007	01/01/2007	01/01/2007	01/01/2007	01/01/2008	
Referentietijdstip						
Teldatum	01/01/2006	01/01/2006	01/01/2006	01/01/2007	01/01/2007	
Vlaams Gewest	6.078.600	6.078.600	6.078.600	6.117.440	6.117.440	
Waaals Gewest (excl. Duitstaligen)	3.340.859	3.340.859	3.340.859	3.362.204	3.362.204	
Brussels H. Gewest	1.018.804	1.018.804	1.018.804	1.031.215	1.031.215	
Duitstaligen	73.119	73.119	73.119	73.675	73.675	
Inwoners < 18 jaar	30/06/2007	30/06/2007	30/06/2007	30/06/2007	30/06/2008	
Referentietijdstip						
Teldatum	31/08/2007	31/08/2007	31/08/2007	31/08/2008	31/08/2008	
(exclusief Duitstaligen)	1.215.234	1.215.234	1.215.234	1.217.038	1.219.465	
Nederlandstalig	732.341	732.341	732.341	733.381	733.104	
Franstalig	227.454	227.454	227.454	228.324	232.276	
Brussel	102,0975%	102,0975%	102,1547%	102,2534%	102,5124%	
Denataliteitscoëfficiënt						

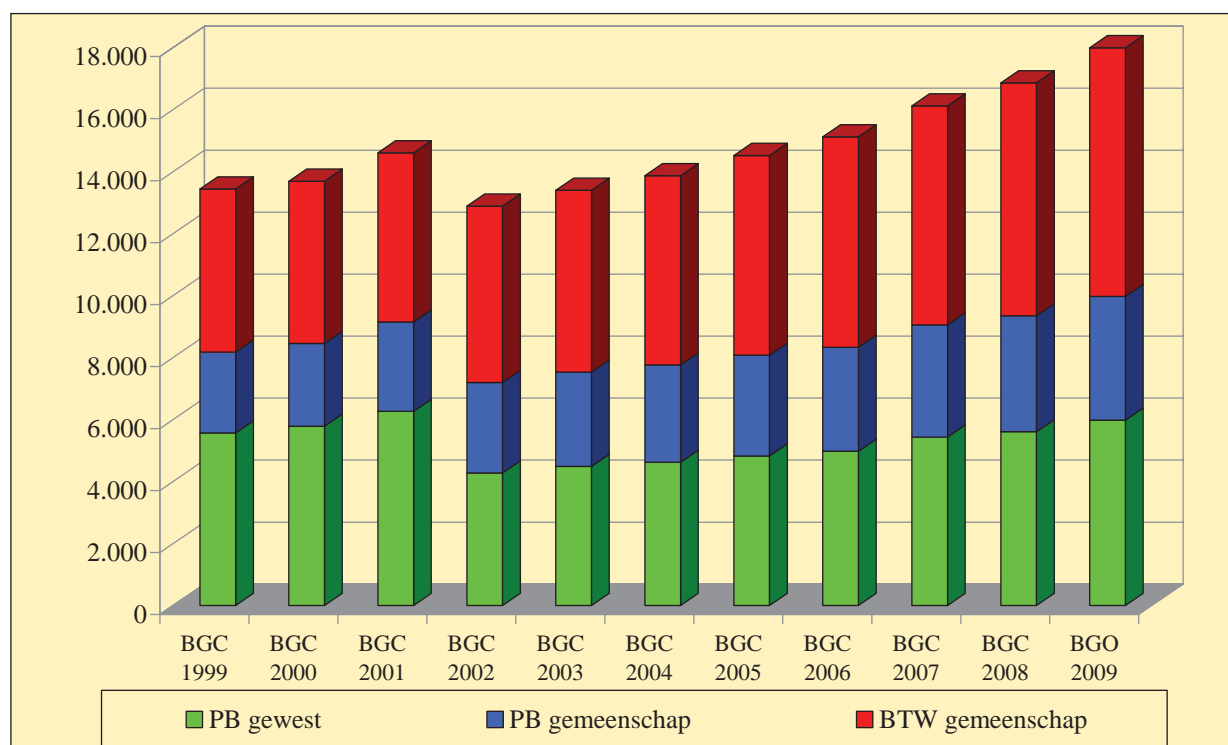
2.2. Resultaten

2.2.1. Algemeen

In 2009 zal de Vlaamse Gemeenschap ongeveer 76% van haar inkomsten uit de samengevoegde en gedeelde belastingen ontvangen. In 2001 was dit percentage nog een stuk hoger en bedroeg dit ongeveer 87%. De reden voor deze daling is terug te vinden in de effecten van het Lambermontakkoord, waarvan het cijfergedeelte kort wordt samengevat in paragraaf 8, tabel M.11.

Na Lambermont en met toepassing van de hierboven reeds opgenomen parameters wordt voor de ontvangsten uit de bijzondere financieringswet het volgende resultaat bekomen: grafiek M.2 geeft de evolutie weer van de samengevoegde en gedeelde belastingen (inclusief afrekening) uit de bijzondere financieringswet en dit vanaf de begrotingscontrole 1999. Tabel M.6 geeft dezelfde informatie.

Grafiek M.2: Samengevoegde en gedeelde belastingen (in miljoen euro)

Tabel M.6: Overzicht van de gedeelde en samengevoegde belastingen, inclusief afrekeningen (in mio euro)

	BGC 1999	BGC 2000	BGC 2001	BGC 2002	BGC 2003	BGC 2004	BGC 2005
Gewest	5.562,7	5.781,0	6.258,9	4.275,0	4.485,2	4.620,5	4.816,5
PB	5.562,7	5.781,0	6.258,9	4.275,0	4.485,2	4.620,5	4.816,5
Gemeenschap	7.870,6	7.904,9	8.343,9	8.606,0	8.905,6	9.241,0	9.698,9
PB	2.610,3	2.667,7	2.886,7	2.916,9	3.039,3	3.134,4	3.253,3
BTW	5.260,3	5.237,2	5.457,2	5.689,1	5.866,3	6.106,7	6.445,5
Totaal	13.433,3	13.685,9	14.602,8	12.881,0	13.390,9	13.861,5	14.515,3

	BGC 2006	BGC 2007	BGO 2008	BGC I 2008	BGC II 2008	BGO 2009	Procentueel verschil 2008
Gewest	4.970,7	5.432,5	5.557,3	5.601,5	5.601,5	5.978,4	6,73%
PB	4.970,7	5.432,5	5.557,3	5.601,5	5.601,5	5.978,4	6,73%
Gemeenschap	10.147,8	10.679,6	11.156,4	11.247,4	11.254,9	12.014,2	6,75%
PB	3.355,7	3.618,3	3.712,6	3.743,0	3.743,0	3.990,0	6,60%
BTW	6.792,1	7.061,2	7.443,8	7.504,4	7.511,9	8.024,2	6,82%
Totaal	15.118,5	16.112,1	16.713,8	16.848,9	16.856,4	17.992,6	6,74%

De raming van de samengevoegde en gedeelde belastingen voor het begrotingsjaar 2005 houdt rekening met datgene dat bepaald is in de artikelen 33, §2bis en 47, §2bis van de bijzondere financieringswet. Krachtens deze artikelen - 33, §2bis voor de berekening van de samengevoegde belastingen en 47, §2bis voor de berekening van het PB-gedeelte van de gedeelde belastingen - worden, indien het rekenkundige gemiddelde van de jaarlijkse reële economische groei tijdens de periode 1993 tot en met 2004 lager is dan 2,00%, de samengevoegde belastingen respectievelijk het PB-gedeelte van de gedeelde belastingen voor het begrotingsjaar 2005 opnieuw berekend, doch op basis van een uniforme reële groei van 2,00% tijdens de begrotingsjaren 1993 tot en met 2005. Aangezien de berekening van de samengevoegde en gedeelde belastingen voor het huidige jaar gebaseerd is op de resultaten van het voorgaande jaar, beïnvloeden de artikelen 33, §2bis en 47, §2bis van de bijzondere financieringswet eveneens de ramingen voor de begrotingsjaren 2006 en volgende.

2.2.2. Samengevoegde belastingen

De samengevoegde belastingen kunnen voor het begrotingsjaar 2009 op 5.908.607 duizend euro geraamd worden. Dit bedrag houdt geen rekening met de afrekening 2008 (zie paragraaf 2.2.4.). De Lambermonteffecten die gelden voor de gewesten zijn wel in de ramingen opgenomen. De hierboven getoonde tabel M.2 dient als leidraad voor deze bondige uiteenzetting.

Het genoemde bedrag bestaat eigenlijk uit een drietal componenten. Krachtens de bijzondere financieringswet wordt aan de gewesten een deel van de federaal geïnde personenbelasting doorgestort. Voor het begrotingsjaar 2009 bedraagt deze basisdoorstorting 8.572.559 duizend euro (exclusief afrekening).

Krachtens het Lambermontakkoord werd de gewestaftek ingevoerd. De gewestaftek, de zogenaamde negatieve term, betreft een correctie op het basisbedrag dat vanuit de PB-opbrengsten krachtens de bijzondere financieringswet aan de gewesten wordt toegekend en dient als compensatie voor de bijkomende gewestbelastingen waarvan de opbrengst eveneens krachtens het Lambermontakkoord aan de gewesten wordt toegewezen. De gewestaftek

wordt bekomen door het gemiddelde te berekenen van de realisaties 1999 tot en met 2001, uitgedrukt in prijzen 2002, van bepaalde gewestbelastingen. Vanaf 2003 wordt dit bedrag aangepast aan de inflatie en de economische groei. Het is mede deze aftrek die maakt dat de samengevoegde en gedeelde belastingen vanaf 2002 lager uitvallen dan voorgaande jaren. Voor 2009 wordt de gewestaf trek geraamd op 2.739.034 duizend euro.

Naast de toepassing van de negatieve term, werden aan de gewesten ook extra middelen toegekend voor enkele nieuwe bevoegdheden die naar de gewesten werden overgeheveld. Het betreft hier de bevoegdheden van landbouw en zeevisserij, gemeenten en provincies, buitenlandse handel en een gedeelte van het wetenschappelijk onderzoek. De extra middelen die voor deze bevoegdheden worden overgedragen, zijn opgesomd in de bijzondere financieringswet. In totaal gaat het - opnieuw zonder afrekening - voor het begrotingsjaar 2009 om 75.081 duizend euro. Deze middelen worden mee verrekend in de PB-middelen die worden toegewezen aan de gewesten via de bijzondere financieringswet. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de samenstelling van dit bedrag.

Tabel M.7: De nieuwe bevoegdheden (in duizend euro)

Bevoegdheid	BGC 2002	BGC 2003	BGC 2004	BGC 2005	BGC 2006	BGC 2007	BGO 2008	BGC I 2008	BGC II 2008	BGO 2009
Landbouw en zeevisserij	21.654	22.374	23.229	24.096	24.891	26.097	27.338	27.530	27.530	28.999
Wetenschappelijke instellingen	21.425	22.138	22.985	23.843	24.629	25.822	27.050	27.240	27.240	28.694
Uitvoerbeleid	9.288	9.692	10.077	10.453	10.796	11.402	11.888	11.972	11.972	12.605
Lokale overheden	3.805	3.673	3.815	3.962	4.093	4.302	4.510	4.541	4.541	4.782
Totaal	56.172	57.876	60.105	62.354	64.410	67.623	70.786	71.283	71.283	75.081

2.2.3. Gedeelde belastingen

De gedeelde belastingen kunnen voor het begrotingsjaar 2009 op 11.858.075 duizend euro geraamd worden. Dit bedrag houdt geen rekening met de afrekening 2008 (zie paragraaf 2.2.4.) en de dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld (zie paragraaf 3.1.). De Lambermonteffecten die gelden voor de gemeenschappen zijn wel in de raming opgenomen.

Krachtens de bijzondere financieringswet wordt aan de gemeenschappen een deel van de federaal geïnde personenbelasting en belasting op de toegevoegde waarde doorgestort. Beide doorstortingen worden voor 2009 op respectievelijk 3.941.751 en 6.725.879 duizend euro geraamd. Bovenop deze bedragen wijst artikel 38, §3bis van de bijzondere financieringswet aan de gemeenschappen nog extra middelen toe vanuit de belasting op de toegevoegde waarde. Deze middelen zijn exhaustief in de bijzondere wet ter financiering van gewesten en gemeenschappen opgenomen.

Laatstgenoemde toegewezen middelen worden verdeeld in twee delen. Het eerste deel (dat in 2002 35% bedraagt van het in totaal toegewezen gedeelte) wordt verdeeld over de twee gemeenschappen a rato van de verdeelsleutel van de personenbelasting. Het tweede gedeelte (de resterende 65% in 2002) wordt verdeeld middels de verdeelsleutel van de leerlingen.

Het eerste en tweede gedeelte veranderen van relatieve omvang gedurende de volgende jaren op die wijze dat in 2012 de verdeling van de extra BTW-middelen volledig gebeurt op basis van de verdeelsleutel van de personenbelasting. Het basisbedrag wordt jaarlijks geïndexeerd en vanaf 2007 ook jaarlijks aangepast aan de economische groei, zij het wel slechts a rato van 91%. Deze berekeningswijze levert jaar na jaar een gunstiger resultaat voor de Vlaamse Gemeenschap op. Voor 2009 worden de extra BTW-middelen voor de Vlaamse Gemeenschap op 1.190.446 duizend euro geraamd.

2.2.4. Afrekening 2008

Zoals hierboven reeds gesteld en blijkt uit tabel M.5, het parameteroverzicht, worden bij de begrotingsopmaak en -controle ook telkens de samengevoegde en gedeelde belastingen van het voorgaande begrotingsjaar herraamd. In concreto worden bij de begrotingsopmaak 2009 de samengevoegde en gedeelde belastingen met betrekking tot het jaar 2008 herraamd. Deze herraaming wordt vergeleken met de raming die ter gelegenheid van de tweede begrotingscontrole 2008 werd gemaakt. Tabel M.8 situeert dit afrekeningsaldo 2008 in het kader van de middelen bij de begrotingsopmaak 2009.

Tabel M.8: Afrekening 2008 (in duizend euro)

	2008 bij BGC II 2008	2008 bij BGO 2009	Afrekening 2008	2009 bij BGO 2009	BGO 2009	Begrotingspost
	(1)	(2)	(3) = (2) - (1)	(4)	(5) = (4) + (3)	(6)
Gewest						
PB-middelen	5.606.864	5.676.647	69.783	5.908.607	5.978.390	
Totaal Gewest	5.606.864	5.676.647	69.783	5.908.607	5.978.390	ART CK4922B
Gemeenschap						
PB-middelen	3.744.377	3.792.610	48.233	3.941.751	3.989.984	
BTW-middelen	7.468.348	7.576.211	107.862	7.916.324	8.024.186	
Totaal Gemeenschap	11.212.726	11.368.821	156.095	11.858.075	12.014.171	ART CI4921B
Algemeen totaal	16.819.589	17.045.468	225.878	17.766.682	17.992.560	
(1) exclusief de afrekening 2007						
(2) exclusief de afrekening 2007						
(4) exclusief de afrekening 2008						

3. Dotaties vanwege de Federale Overheid

3.1. Dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld

Krachtens het Lambermontakkoord werd het kijk- en luistergeld omgevormd van een gemeenschapsbelasting naar een gewestbelasting. De gemeenschappen verkregen wel een dotatie ter compensatie voor het wegvallen van het kijk- en luistergeld. De berekening van de dotatie is gebaseerd op de gemiddelde netto-ontvangsten van het kijk- en luistergeld in 1999, 2000 en 2001, en dit in de betrokken gemeenschappen. Deze netto-ontvangsten moeten evenwel uitgedrukt worden in prijzen van 2002. Vanaf 2003 wordt het basisbedrag 2002 van de dotatie aangepast aan de inflatie.

Voor de Vlaamse Gemeenschap wordt deze dotatie in 2009 op 551.727 duizend euro geraamd, inclusief 8.587 duizend euro afrekening (zie stijging in rubriek 'Specifieke dotaties' in tabel M.1).

3.2. Dotatie voor tewerkstellingsprogramma's

Op basis van artikel 35 van de bijzondere financieringswet wordt onder bepaalde voorwaarden aan de gewesten een dotatie toegekend die overeenstemt met de werkloosheidsvergoeding van elke voltijds uitgedrukte arbeidsplaats die door de gewesten ten laste wordt genomen. Voor het begrotingsjaar 2009 wordt de bedoelde dotatie op 261.560 duizend euro geraamd.

3.3. Dotatie ter financiering van het universitair onderwijs voor buitenlandse studenten

Krachtens artikel 62 van de bijzondere financieringswet wordt aan de gemeenschappen een dotatie toegekend ter financiering van het universitair onderwijs dat aan buitenlandse studenten wordt verstrekt. De basisbedragen die in het bedoelde artikel zijn voorzien, worden jaarlijks aan de inflatie aangepast. Voor het begrotingsjaar 2009 wordt de bedoelde dotatie geraamd op 34.770 duizend euro, inclusief 541 duizend euro afrekening

4. De gewestelijke belastingen

De gewestelijke belastingen hebben de laatste jaren een vrij snelle groei gekend, dit ondermeer ingevolge enkele doorgevoerde fiscale beleidsmaatregelen, zoals de verlaging van de registratierechten, de invoering van de meeneembaarheid en het abatement en tenslotte ook de drastische verlaging van de schenkingsrechten. Met de additionele gewestbelastingen erbij, kan de totale opbrengst van de gewestbelastingen voor het begrotingsjaar 2009 op 4.693.547 duizend euro begroot worden (inclusief boetes en nalatigheidsinteressen; zie tabel M.10).

De additionele gewestbelastingen zijn die gewestbelastingen die krachtens het Lambermontakkoord in 2002 van de Federale Overheid naar de gewesten werden overgeheveld. Het gaat hier om het registratierecht (het nog niet overgedragen gedeelte), de hypotheekrechten, de schenkingsrechten, de verkeersbelasting op de autovoertuigen, de belasting op de inverkeersstelling en het eurovignet. De fiscale boetes die betrekking hebben op elk van deze belastingen werden mee overgeheveld naar de gewesten. Tabel M.9 geeft een overzicht van deze ramingen.

Tabel M.9: Additionele gewestbelastingen (in duizend euro)

	BGC 2002	BGC 2003	BGC 2004	BGC 2005	BGC 2006
Registratierechten (58,592%)	570.353	586.306	666.080	708.278	903.774
Hypotheekrechten	119.893	100.000	122.856	130.461	174.222
Schenkingsrechten	29.188	40.000	111.677	139.916	241.356
Verkeersbelasting	626.986	678.758	746.184	770.970	798.700
Belasting op de inverkeerstelling	129.980	149.750	173.379	182.978	180.826
Eurovignet	51.037	55.673	70.869	70.869	81.083
Totaal	1.527.437	1.610.487	1.891.045	2.003.472	2.379.961

	BGC 2007	BGO 2008	BGC I 2008	BGC II 2008	BGO 2009
Registratierechten (58,592%)	984.500	1.063.499	1.084.074	1.075.616	1.095.514
Hypotheekrechten	145.401	146.720	150.242	145.770	145.770
Schenkingsrechten	214.953	214.953	244.945	246.355	270.990
Verkeersbelasting	841.612	857.182	876.980	862.169	931.142
Belasting op de inverkeerstelling	210.218	218.897	224.707	225.871	237.164
Eurovignet	72.554	72.359	82.559	81.725	75.724
Totaal	2.469.238	2.573.610	2.663.507	2.637.506	2.756.304

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt, worden de additionele gewestbelastingen bij de begrotingsopmaak 2009 op 2.756.304 duizend euro geraamd. Dit is 4,5% meer dan bij de tweede begrotingscontrole 2008. De totale gewestbelastingen worden op 4.693.547 duizend euro geraamd. Dit is 148.956 duizend euro of 3,3% meer dan bij de tweede begrotingscontrole 2008.

Inzake de gewestbelastingen zal in 2009 de maatregel op kruissnelheid komen die in 2008 werd geïmplementeerd inzake de vermindering van het tarief van de registratierechten van 5% naar 4% voor de beroepspersonen. Ook het invoeren van een verhoogd abatement bij hypotheekvestiging op de enige woning vindt in 2009 zijn ingang. Met betrekking tot de successierechten wordt vanaf 2009 de vrijstelling van artikel 55quater uitgebreid met betrekking tot onroerende goederen die te beschouwen zijn als bos en waarvoor een bosbeheersplan wordt opgesteld. Volgens de actueel geldende voorwaarden moet een dergelijk bosbeheersplan bestaan ten dage van het overlijden. Voorzien wordt dat een bosbeheersplan nog kan worden opgemaakt tot uiterlijk twee jaar na de datum van het overlijden, om alsnog de vrijstelling - die de vorm van een teruggave van successierechten zal aannemen - te kunnen invoeren.

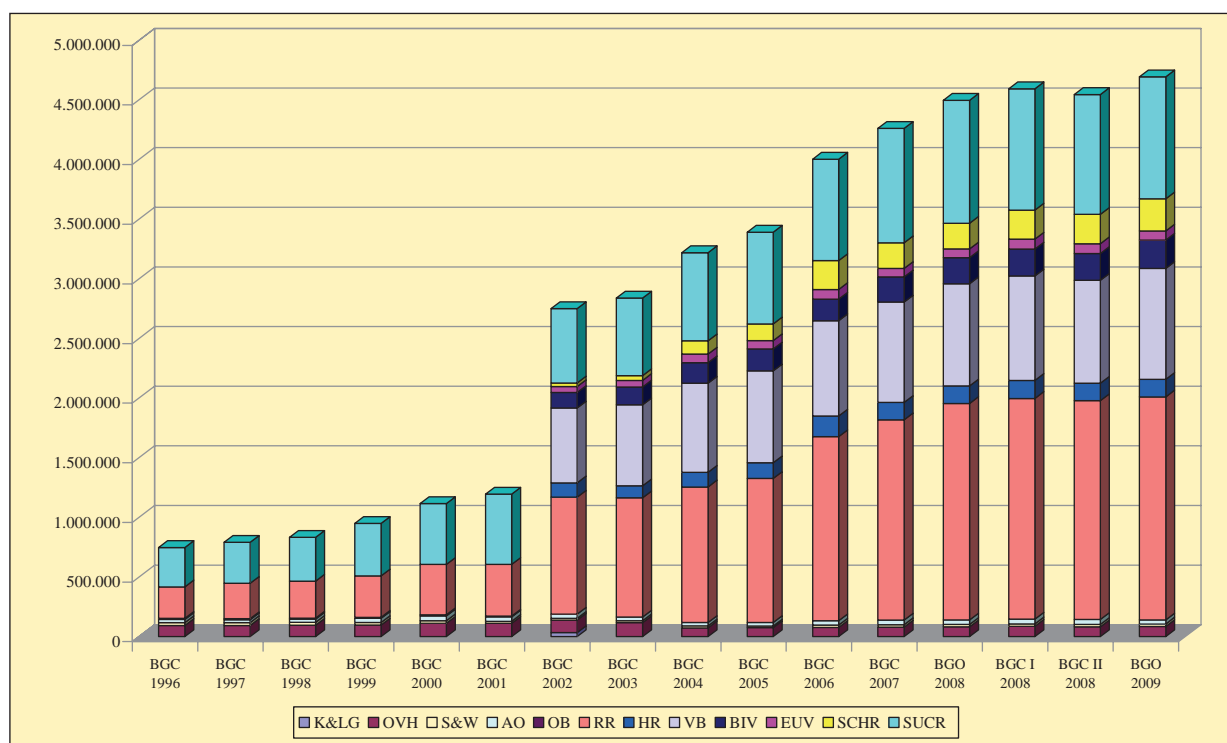
Bovendien wordt vanaf 2009 gestart met de afbouw van de onroerende voorheffing op materieel en outillage (met compensatie door het Vlaams Gewest van gemeenten en provincies). De budgettaire impact van deze maatregel in 2009 bedraagt 15 miljoen euro. Tot slot gaat de Vlaamse Regering in 2009 over tot de verlaging van de onroerende voorheffing voor energiezuinige woningen en niet residentiële gebouwen. Op kruissnelheid bedraagt de impact van deze maatregel 10 miljoen euro.

Tot slot geven tabel M.10 en grafiek M.3 een samenvattend overzicht.

Tabel M.10: De gewestelijke belastingen 2009 (inclusief boetes en nalatigheidsintresten) (in duizend euro)

	BGO 2009			
	Basis	Intresten	Boetes	Totaal
Kijk- en luistergeld	0	0	0	0
Onroerende voorheffing	80.929	4.025	0	84.954
Belasting op de spelen en weddenschappen	20.883	21	0	20.904
Belasting op de automatische ontspanningstoestellen	34.662	18	0	34.680
Openingsbelasting op de slijterijen van gegiste dranken	0	0	0	0
Registratierechten	1.867.294	39	2.400	1.869.733
Hypotheekrechten	145.768	0	2	145.770
Verkeersbelasting op de autovoertuigen	929.026	55	2.061	931.142
Belasting op de inverkeersstelling	237.151	13	0	237.164
Eurovignet	74.955	1	768	75.724
Schenkingsrechten	270.872	14	104	270.990
Successierechten en recht van overgang bij overlijden	1.006.632	9.463	6.391	1.022.486
Totaal	4.668.172	13.649	11.726	4.693.547

Grafiek M.3: De begrote gewestelijke belastingen over de periode 1996 - 2009 (in duizend euro)

5. Toegewezen ontvangsten

Aan een begrotingsfonds toegewezen of geaffecteerde ontvangsten zijn ontvangsten die voorbehouden worden voor het dekken van bepaalde duidelijk omschreven uitgaven. De belangrijkste toegewezen ontvangsten in de middelenbegroting 2009 zijn :

- de inschrijvingsgelden van het deeltijds kunstonderwijs (programma FF);
- de terugbetaling van salarissen en salaristoelagen in de onderwijssector (programma FC);
- de inkomsten in het kader van het medisch-sociaal beleid (programma GD);
- de inkomsten van het Energiefonds (programma LE);
- de inkomsten van het Vernieuwingsfonds (programma ND).

Er wordt in 2009 een nieuw organiek begrotingsfonds opgericht. Dit begrotingsfonds zal gebruikt worden om de ontubbeling van de sluisinfrastructuur in onze zeehavens te financieren.

6. Andere ontvangsten

De andere ontvangsten betreffen niet-fiscale, niet-toegewezen ontvangsten die niet als opbrengsten uit kredietverleningen of deelnemingen kunnen bestempeld worden. Tot deze categorie behoren o.a.:

- de ontvangen renten in het kader van een autonoom kas- en schuldbeheer (programma CG) (25,0 miljoen euro);
- de opbrengsten aan dividenden (programma EC) (12,9 miljoen euro).

Een bijzondere plaats binnen deze categorie wordt ingenomen door de Lotto-middelen (programma CI). Volgens artikel 62bis van de bijzondere financieringswet krijgt elke gemeenschap een bepaald percentage van de te verdelen winst van de Nationale Loterij toegewezen. De federale ministerraad dient hiertoe de uitkeerbare winst te bepalen. Voor de raming bij de begrotingsopmaak 2009 wordt er uitgegaan van de voorlopige winstverdeling ten belope van 27,2 miljoen euro.

7. Kredietverleningen en deelnemingen

De kredietverleningen en deelnemingen worden in de algemene toelichting als een aparte middelen categorie weergegeven omwille van de bijzondere plaats die zij innemen in het geheel. Om de overgang te maken van algemene ontvangsten naar ESR gecorrigeerde ontvangsten worden zij immers niet in acht genomen (zie paragraaf 9). Noemenswaardige opbrengsten uit kredietverleningen en deelnemingen in de middelenbegroting 2009 zijn de ontvangsten uit de terugbetalingen van leningen toegekend door het fonds Vlaanderen - Azië (programma EF) (210 duizend euro). In 2009 worden er in het fonds ter valorisatie van de GIMV-participatie (programma CC) geen nieuwe inkomsten verwacht.

8. Lambermontoverzicht

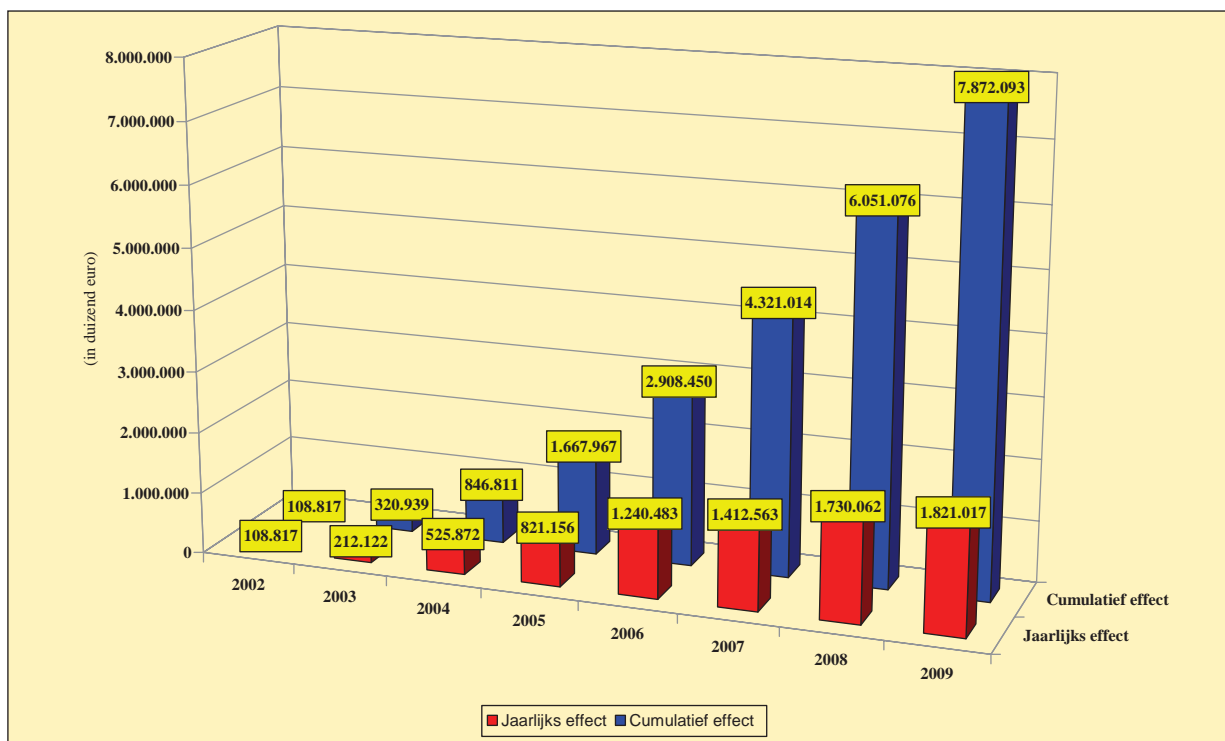
Om het overzicht te behouden geven onderstaande tabel en grafiek een samenvatting van de budgettaire implicaties van het Lambermontakkoord. Iedere budgettaire implicatie werd in de vorige paragrafen reeds inhoudelijk toegelicht.

Tabel M.11: Budgettaire gevolgen van het Lambermontakkoord (inclusief afrekening) (in duizend euro)

Omschrijving maatregel	BGC 2002	BGC 2003	BGC 2004	BGC 2005	BGC 2006
Gewestaftek	-2.108.768	-2.168.705	-2.243.530	-2.307.778	-2.383.694
Extra bevoegdheden	56.172	57.661	59.814	61.941	63.958
Extra BTW-middelen	118.259	211.633	309.585	545.753	646.283
Aandeel winst Nationale Loterij	27.243	34.021	34.013	34.100	34.137
Dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld	455.286	466.503	474.745	483.668	499.838
Kijk- en luistergeld	33.188	523	200	0	0
Additionele gewestbelastingen	1.527.437	1.610.487	1.891.045	2.003.472	2.379.961
Totaal effect	108.817	212.122	525.872	821.156	1.240.483

Omschrijving maatregel	BGC 2007	BGO 2008	BGC I 2008	BGC II 2008	BGO 2009
Gewestaftek	-2.499.946	-2.593.367	-2.615.881	-2.615.881	-2.776.330
Extra bevoegdheden	68.204	70.993	71.571	71.571	76.033
Extra BTW-middelen	833.545	1.083.606	1.079.515	1.080.494	1.186.040
Aandeel winst Nationale Loterij	36.550	36.000	36.000	36.000	27.244
Dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld	504.972	515.128	520.373	520.373	551.727
Kijk- en luistergeld	0	0	0	0	0
Additionele gewestbelastingen	2.469.238	2.573.610	2.663.507	2.637.506	2.756.304
Totaal effect	1.412.563	1.685.970	1.755.085	1.730.062	1.821.017

Grafiek M.4: Budgettaire gevolgen van het Lambermontakkoord (inclusief afrekening) (in duizend euro)

9. ESR gecorrigeerde ontvangsten

Om de overgang te maken van totale begrote ontvangsten naar ESR gecorrigeerde ontvangsten dienen op het eerstgenoemde bedrag een aantal correcties te worden aangebracht. De onderstaande tabel geeft hiervan een overzicht.

Tabel M.12: ESR gecorrigeerde ontvangsten in de algemene middelenbegroting (in duizend euro)

	BGC 2007	BGO 2008	BGC I 2008	BGC II 2008	BGO 2009
Totale ontvangsten	21.635.619	22.356.451	22.593.918	22.569.185	23.820.583
Deelnemingen en kredietverleningen (ESR code 8)	-170.306	-50.655	-50.655	-50.655	-270
Dotaties van instellingen behorende tot de consolidatiekring (ESR code 463 / 464 en 663 / 664)	-279	-3.045	-3.045	-3.432	-206
Correctie aanrekening ontvangsten	27.500	27.500	27.500	27.500	27.199
ESR gecorrigeerde ontvangsten algemene begroting	21.492.534	22.330.251	22.567.718	22.542.598	23.847.306

Vooreerst worden de ontvangsten, begroot in het kader van kredietverleningen en deelnemingen (ESR code 8), geneutraliseerd. Een volgende correctie heeft te maken met de consolidatie van de Vlaamse ministeries met hun instellingen.

De laatste correctie houdt verband met de aanrekening van de ontvangsten. Concreet wordt de geraamde opbrengst van de gewestbelastingen aangepast in functie van de inning door de Vlaamse Overheid als het over de onroerende voorheffing gaat of in functie van de inkohierungen door de Federale Overheid en doorstorting aan Vlaanderen als het over de andere gewestbelastingen gaat ⁽¹⁾.

10. De te consolideren instellingen

Om tot de ESR gecorrigeerde ontvangsten van de te consolideren instellingen te komen, moet de redenering uiteengezet in paragraaf 9 ook op deze instellingen worden toegepast. De onderstaande tabel geeft een overzicht van hun eigen ontvangsten. Hierbij werden de instellingen met belangrijke bedragen aan eigen ontvangsten apart vermeld.

¹ Hoge Raad van Financiën, Afdeling Financieringsbehoeften van de Overheid, Evaluatie van de uitvoering van het Stabiliteitsprogramma in 2006 en vooruitzichten voor 2007 - 2011, juli 2007, blz. 89-90.

Tabel M.13: ESR gecorrigeerde ontvangsten van de te consolideren instellingen (in duizend euro)

	BGC 2007	BGO 2008	BGC I 2008	BGC II 2008	BGO 2009
MINA	158.134	156.258	156.258	155.710	152.600
VIF	43.897	58.932	58.932	58.932	55.239
Loodswezen	72.270	75.360	75.360	77.851	84.974
Andere instellingen met DAB-vorm	13.934	13.978	13.978	18.457	21.168
VDAB	115.683	122.480	122.480	107.484	112.357
NV Waterwegen en Zeekanaal	47.804	55.312	55.312	55.577	61.960
VRT	183.499	177.270	177.270	180.879	181.918
Kind & Gezin	100.800	102.437	104.945	109.823	116.682
VAPH	22.852	22.912	22.913	22.544	21.342
VVM - De Lijn	176.932	187.335	187.335	194.335	201.570
Andere instellingen met VOI-vorm	199.184	200.998	201.779	234.069	209.520
Totaal	1.134.989	1.173.272	1.176.562	1.215.661	1.219.330

De ESR gecorrigeerde ontvangsten van het *Minafonds* - 152,6 miljoen euro - zijn in hoofdzaak afkomstig van de milieuheffingen. Deze heffingen worden geïnd door de Vlaamse openbare milieu-instellingen. Meer bepaald int OVAM de afvalstoffenheffing, VMM de waterheffingen en VLM de administratieve geldboetes in het kader van MAP III.

De ontvangsten uit de afvalstoffenheffing worden op 48,0 miljoen euro geraamd. De inkomsten uit oppervlaktewaterheffing worden begroot op 63,3 miljoen euro. De raming van de inkomsten uit de grondwaterheffing bedraagt 23,3 miljoen euro. Tenslotte worden de ontvangsten uit de vroegere mestheffingen aangevuld met de administratieve geldboetes begroot op 6,1 miljoen euro en worden de dividenden van de Vlaamse Milieuholding op 6,0 miljoen euro geraamd.

Het merendeel van de ESR gecorrigeerde ontvangsten van het *VIF* wordt verklaard door de opbrengsten van nevenbedrijven langs autosnelwegen (20 miljoen euro). Verder haalt het *VIF* zijn ontvangsten uit retributies met betrekking tot het gebruik van openbare domeinen (8,2 miljoen euro), uit opbrengsten van watervangen vanwege de havenbedrijven (2,8 miljoen euro), uit schaderegelingen voortvloeiend uit het beheer van openbare domeinen (11,1 miljoen euro), uit de verkoop van roerende (2,9 miljoen euro) en onroerende goederen (7,9 miljoen euro) en uit de financiering door Europese instellingen van mobiliteitsuitgaven (1,1 miljoen euro). De diverse ontvangsten bedragen 1,2 miljoen euro.

Het *Loodswezen* staat in voor het beloodsen van zeeschepen van en naar de Vlaamse havens. De ESR gecorrigeerde ontvangsten bestaan in hoofdzaak uit loodsgelden. De ontvangsten uit loodsgelden in 2009 worden op 79,6 miljoen euro geraamd. Dit is een toename van 5,1 miljoen tegenover de tweede begrotingscontrole 2008 door enerzijds een verwachte trafikstijging en anderzijds een tariefverhoging. Verder genereert het *Loodswezen* nog 5,4 miljoen euro aan diverse ontvangsten.

De ESR gecorrigeerde ontvangsten van de *VDAB* worden geraamd op 112,4 miljoen euro. Dit bedrag is hoofdzakelijk samengesteld uit verkopen van niet-duurzame goederen en diensten (71,3 miljoen euro voortkomende uit eigen of uitbestede opleidingen ten behoeve van bedrijven of uit gezamenlijke projecten met derden zoals werkwinkels), inkomensoverdrachten vanuit Europese maatregelen (29,5 miljoen euro) en inkomensoverdrachten van de federale overheid voor het federale inschakelingsplan (10,5 miljoen euro).

De *NV Waterwegen en Zeekanaal* haalt zijn ESR gecorrigeerde ontvangsten voornamelijk uit scheepvaartrechten, cijnsrechten, retributies en inkomsten uit watervangen. Ze vertegenwoordigen samen een bedrag van 21,5 miljoen euro. De ontvangsten uit de recuperatie van belastingen en heffingen worden voor 2009 geraamd op 31,0 miljoen euro. Verder ontvangt de *NV Waterwegen en Zeekanaal* een investeringsbijdrage van de *NV BAM* ten belope van 7,4 miljoen euro. Tot slot zal in 2009 nog een Europese subsidie worden ontvangen van 1,9 miljoen euro in het kader van het Seine-Schelde project.

De ESR gecorrigeerde ontvangsten van de *VRT* worden bij de begrotingsopmaak op 181,9 miljoen euro begroot. Deze ontvangsten bestaan hoofdzakelijk uit de verkopen van niet-duurzame goederen en diensten (143,7 miljoen euro uit sponsoring, radioreclame en andere overeenkomsten met derden) en uit de recuperatie van de belasting op de toegevoegde waarde (28,5 miljoen euro). De verkoop van niet-duurzame goederen en diensten aan het buitenland is goed voor 7,4 miljoen euro. Tenslotte bedragen de diverse ontvangsten 2,3 miljoen euro.

De ESR gecorrigeerde ontvangsten van *Kind & Gezin* nemen ten opzichte van de tweede begrotingscontrole 2008 met 6,9 miljoen euro toe tot een bedrag van 116,7 miljoen euro. Deze stijging is zo goed als volledig toe te schrijven aan de stijging van de belangrijkste component binnen deze ontvangsten, met name de ouderbijdragen, die toenemen van 106 miljoen euro tot 113 miljoen euro. Deze ouderbijdragen kunnen opgesplitst worden in ouderbijdragen voor kinderdagverblijven ter waarde van 43 miljoen euro, ouderbijdragen voor diensten voor opvanggezinnen ter waarde van 70 miljoen euro en bijdragen voor adoptie ter waarde van 104 duizend euro. *Kind en Gezin* ontvangt tevens 2,3 miljoen euro aan sociale Maribel.

De totale ESR gecorrigeerde ontvangsten van het *VAPH* bedragen 21,3 miljoen euro. De twee belangrijkste componenten zijn enerzijds de terugvorderingen binnen de residentiële sector en anderzijds de terugvorderingen binnen het domein van de individugerichte prestaties. Deze nemen respectievelijk 77% en 17% van het totaal voor hun rekening.

De totale ESR gecorrigeerde ontvangsten van de *VVM - De Lijn* bedragen 201,6 miljoen euro. Het merendeel ervan betreft opbrengsten uit de verkoop van tickets en abonnementen aan bedrijven en privé-gebruikers (151,9 miljoen euro). Dit betekent een verwachte stijging met 7 miljoen euro t.o.v. de tweede begrotingscontrole 2008. De overige ontvangsten resulteren uit de recuperatie van belastingen en heffingen (49,7 miljoen euro).

Als de resultaten van de Vlaamse ministeries en van de te consolideren instellingen worden samengevoegd, levert dit het volgende resultaat op aan ESR gecorrigeerde ontvangsten van de Vlaamse Overheid.

Tabel M.14: ESR gecorrigeerde ontvangsten van de Vlaamse Overheid (in duizend euro)

	BGC 2007	BGO 2008	BGC I 2008	BGC II 2008	BGO 2009
Vlaamse ministeries	21.492.534	22.330.251	22.567.718	22.542.598	23.847.306
Te consolideren instellingen	1.134.989	1.173.272	1.176.562	1.215.661	1.219.330
Totaal	22.627.523	23.503.523	23.744.280	23.758.259	25.066.635

HOOFDSTUK III

DE UITGAVENBEGROTING

Ook in het laatste jaar van deze legislatuur neemt de beleidsruimte zeer sterk toe met 1,2 miljard euro, louter op het niveau van de krediettabel, maar reëel met nagenoeg 1,7 miljard euro. Zijnde circa + 1,2 miljard euro nieuw beleid in uitvoering van het regeerakkoord en nog eens + 490 miljoen euro nieuw beleid ter versterking van het regeerakkoord.

Door het voorzichtige begrotingsbeleid van de voorbije jaren is immers de mogelijkheid aangewend om 400 miljoen euro uitgaven, die normaliter voorzien waren voor 2009, vooruit te schuiven naar 2008.

Terwijl de voorbije jaren de groei van de beleidsruimte gedreven werd door een sterke groei van de ontvangsten enerzijds en een forse afname van de te respecteren begrotingsnorm anderzijds, kan de groei van de beleidsruimte bijna volledig aan de zeer sterke stijging van de toegenomen ontvangsten toegeschreven worden.

Net zoals de groei van de ontvangsten voor een groot deel door de momenteel hoge inflatie wordt gedreven, wordt ook een flink stuk van de toegenomen beleidsruimte ingenomen door hogere indexatiekosten (t.b.v. 600 miljoen euro). Deze hogere indexatiekosten zijn enerzijds het gevolg van de indexatie van de loonkredieten naar aanleiding van de overschrijdingen van de spilindex in december 2007, april- en augustus 2008 en de verwachte overschrijding van de spilindex in juli 2009 en anderzijds van de indexatie van de werkingskredieten met 2%.

Op de indexprovisie zijn de benodigde kredieten voorzien voor de meerkost van de overschrijding van de spilindex in augustus 2008 en de verwachte overschrijding van de spilindex in juli 2009.

Naast de door de hogere indexatie ingenomen beleidsruimte blijft er ook nog een groot stuk beleidsruimte beschikbaar voor het financieren van de andere kostendrijvers in constant beleid en voor het initiëren van nieuwe beleidsinitiatieven. Net zoals in de voorbije jaren van deze legislatuur, is het ook dit jaar weer mogelijk geweest om de bij de opstelling van het regeerakkoord voorziene toename van de beleidsruimte integraal te kunnen vertalen in de begroting 2009.

Voor de bespreking van al deze nieuwe beleidsinitiatieven wordt verwezen naar de bespreking van de begroting 2009 per beleidsdomein.

Naast de voorziene extra uitgaven voor indexatie, constant beleid en nieuwe beleidsinitiatieven, is er ook terug voorzien in een conjunctuurprovisie van 178 miljoen euro. Hierdoor kan, net als in het begrotingsjaar 2008, een eventuele terugval van de economische groei met 1% van het BBP budgettair worden opgevangen. Zoals reeds in het hoofdstuk van de ontvangsten aangegeven, gaat het federaal planbureau vandaag uit van een economische groei van 1,2%.

Hierna wordt vooreerst een overzicht geboden van de beleids- en betaalkredieten naar aanleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2008 en de initiële begroting 2009. Hierbij wordt er ook in een apart overzicht met betrekking tot de beleids- en betaalkredieten van het FFEU voorzien.

Vervolgens wordt de evolutie van beleids- en betaalkredieten verder opgedeeld per beleidsdomein.

In navolging van de vergelijking van de beleids- en betaalkredieten per beleidsdomein, wordt er tenslotte een korte bespreking van de belangrijkste begrotingsaanpassingen per beleidsdomein weergegeven.

1. De beleids- en betaalkredieten

Onderstaande tabellen U.1 en U.2., geven de beleids- en betaalkredieten bij de tweede aanpassing van de begroting 2008 en de initiële begroting 2009 weer. Deze beleids- en betaalkredieten houden rekening met de verschillende correcties die tevens worden doorgevoerd voor de berekening van het vorderingensaldo (zie infra).

Tabel U.1 geeft de toename van de beleidskredieten met 1,31 miljard euro, ofwel 5,52 % weer.

Tabel U.1: Totaal beleidskredieten 2BC 2008 en BO 2009 (in duizend euro)

	2BC 2008 (a)	BO 2009 (b)	(b) - (a) = (c)
Beleidskredieten ministeries + te consolideren instellingen	23.862.105	25.078.653	1.216.548
Reserve-evolutie Pensioenfonds(*)	-329	-35	294
Reserve-evolutie Pensioenfonds VRT	0	0	0
Reserve-evolutie Zorgfonds	-100.000	0	100.000
Correctie gelopen intresten	-2.322	-6.943	-4.621
TOTAAL	23.759.454	25.071.675	1.312.221

(*) Teneinde de link met de berekening van het vorderingensaldo zo groot mogelijk te houden, wordt reserveopbouw, resp. reserveafbouw, beschouwd als zijnde minder beleidskrediet, resp. meer beleidskrediet.

Tabel U.2 geeft de stijging van de betaalkredieten met 1,34 miljard euro, ofwel 5,66 % weer.

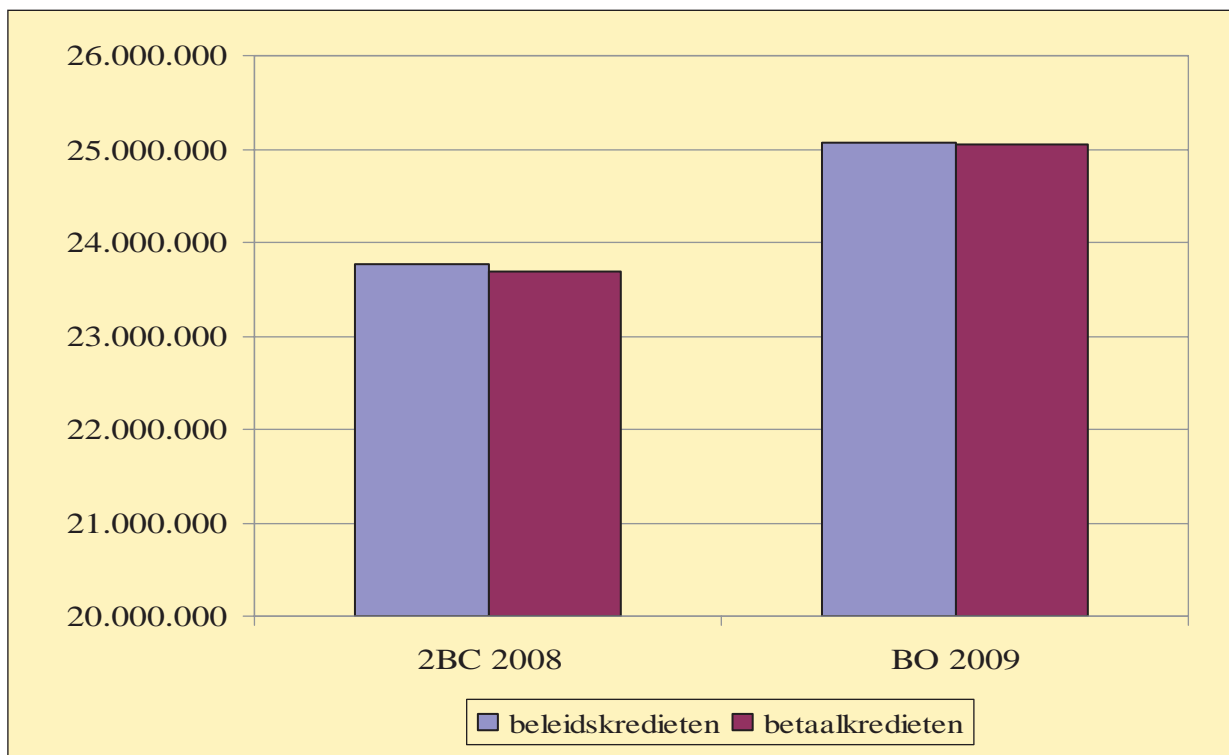
Tabel U.2: Totaal betaalkredieten 2BC 2008 en BO 2009 (in duizend euro)

	2BC 2008 (a)	BO 2009 (b)	(b) - (a) = (c)
Betaalkredieten ministeries + te consolideren instellingen	23.800.216	25.046.963	1.246.747
Reserve-evolutie Pensioenfonds (*)	-329	-35	294
Reserve-evolutie Pensioenfonds VRT	0	0	0
Reserve-evolutie Zorgfonds	-100.000	0	100.000
Correctie gelopen intresten	-2.322	-6.943	-4.621
TOTAAL	23.697.565	25.039.985	1.342.420

(*) Teneinde de link met de berekening van het vorderingensaldo zo groot mogelijk te houden, wordt reserveopbouw, resp. reserveafbouw, beschouwd als zijnde minder betaalkrediet, resp. meer betaalkrediet.

Op basis van grafiek U.1. kan vastgesteld worden dat bij de initiële begroting 2009, net zoals bij de tweede aanpassing van de begroting 2008, de beleidskredieten net boven de betaalkredieten uitkomen.

Grafiek U.1: Beleids- en betaalkredieten 2BC 2008 en BO 2009 (in duizend euro)

In 2007 zijn er 170 miljoen euro aan niet-aangewende beleids- en betaalkredieten als een dotatie aan het FFEU toegekend. Naast de in deze legislatuur constante verdeling van de eerste schijf van 125 miljoen euro (zie hieronder) is er ook 45 miljoen euro voor wetenschapsbeleid vrijgemaakt. Onder het hoofdstuk 3.5 wordt er dieper ingegaan op de verdeling van deze beschikbaar gestelde budgetten.

Ervan uitgaand dat binnen de begroting 2008 op het einde van het jaar 125 miljoen aan beleids- en betaalkredieten niet zullen worden aangewend en bijgevolg kunnen getransfereerd naar het financieringsfonds voor eenmalige investeringen en schuldafbouw (FFEU) wordt opnieuw volgende verdeling vooropgesteld:

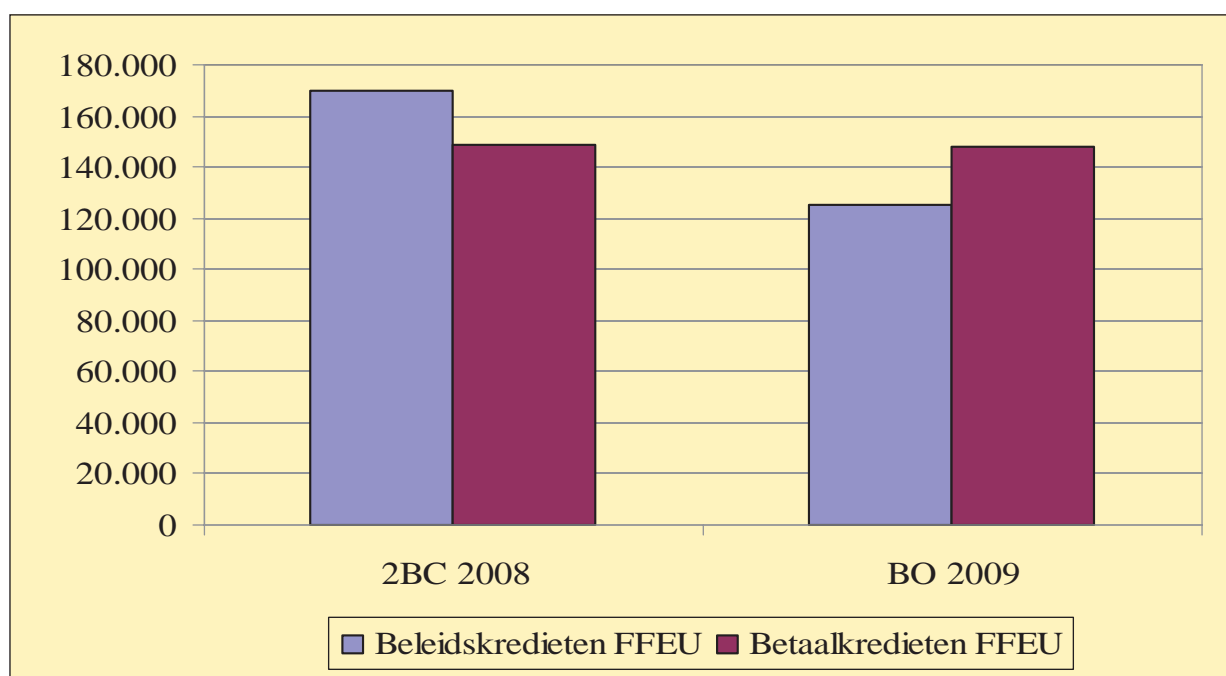
- 100 miljoen euro voor het wegwerken van verkeerspunten en dringende wegenwerken;
- 15 miljoen euro voor waterwegen en de sanering van slib;
- 10 miljoen euro voor bodemsanering.

Indien op het eind van het jaar 2008 blijkt dat er meer dan 125 miljoen euro naar het FFEU kan worden getransfereerd, zullen deze worden aangewend voor kennisinfrastructuur. Onder het hoofdstuk 3.5 wordt hierop dieper ingegaan.

In tegenstelling tot de tweede aanpassing van de begroting 2008, worden er in de begroting 2009 van het FFEU meer betaalkredieten dan beleidskredieten voorzien.

Grafiek U.2 geeft een overzicht van de in het FFEU voorziene kredieten.

Grafiek U.2: FFEU-Beleids- en betaalkredieten 2BC 2008 en BO 2009 (in duizend euro)

2. De beleids- en betaalkredieten verdeeld over de 13 beleidsdomeinen

Naast de totale beleids- en betaalkredieten is het ook interessant om de verdeling van deze kredieten per beleidsdomein weer te geven.

Onderstaande tabel U.3 geeft de beleidskredieten per beleidsdomein weer voor de tweede aanpassing van de begroting 2008 en de initiële begroting 2009.

Tabel U.3: Beleidskredieten per beleidsdomein 2BC 2008 en BO 2009 (in duizend euro)

Beleidsdomein	2BC 2008 (a)	BO 2009 (b)	(b) - (a) = (c)
Hogere Entiteiten	122.874	126.891	4.017
Diensten Algemeen Regeringsbeleid	112.662	136.154	23.492
Bestuurszaken	2.488.076	2.472.453	-15.623
Financiën en Begroting	614.159	1.355.960	721.801
Internationaal Vlaanderen	177.731	181.891	4.160
Economie, Wetenschappen en Innovatie	1.083.326	1.103.623	20.297
Onderwijs en Vorming	9.353.719	9.560.249	206.530
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	2.981.110	3.103.984	122.874
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.173.140	1.205.222	32.082
Werk en Sociale Economie	1.361.960	1.414.492	52.532
Landbouw en Visserij	162.780	156.112	-6.668
Leefmilieu, Natuur en Energie	650.339	661.791	11.452
Mobiliteit en Openbare Werken	2.952.145	2.945.874	-6.271
Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed	628.084	673.957	45.873
TOTAAL	23.862.105	25.078.653	1.216.548

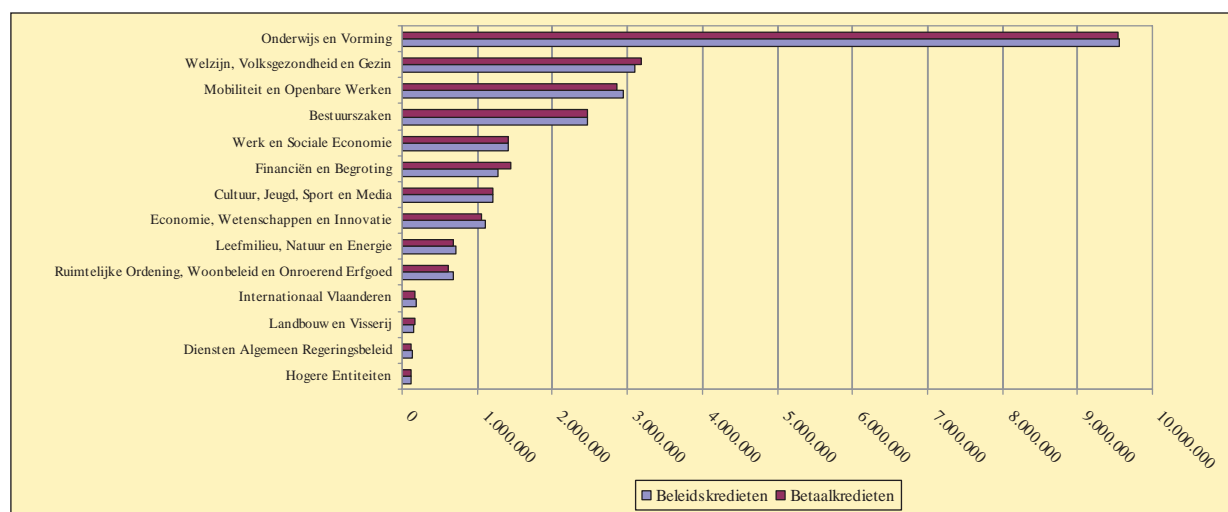
Onderstaande tabel U.4 geeft de betaalkredieten per beleidsdomein weer voor de tweede aanpassing van de begroting 2008 en de initiële begroting 2009.

Tabel U.4: Betaalkredieten per beleidsdomein 2BC 2008 en BO 2009 (in duizend euro)

Beleidsdomein	2BC 2008 (a)	BO 2009 (b)	(b) - (a) = (c)
Hogere Entiteiten	122.874	126.891	4.017
Diensten Algemeen Regeringsbeleid	110.875	113.105	2.230
Bestuurszaken	2.521.232	2.466.311	-54.921
Financiën en Begroting	770.622	1.477.490	706.868
Internationaal Vlaanderen	175.422	177.369	1.947
Economie, Wetenschappen en Innovatie	1.033.581	1.049.377	15.796
Onderwijs en Vorming	9.140.534	9.543.844	403.310
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	3.089.425	3.180.272	90.847
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.192.925	1.214.047	21.122
Werk en Sociale Economie	1.360.486	1.407.409	46.923
Landbouw en Visserij	170.518	164.932	-5.586
Leefmilieu, Natuur en Energie	667.684	643.400	-24.284
Mobiliteit en Openbare Werken	2.843.326	2.864.835	21.509
Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed	600.712	617.681	16.969
TOTAAL	23.800.216	25.046.963	1.246.747

Grafiek U.3. biedt vervolgens een overzicht van de beleids- en betaalkredieten per beleidsdomein van de initiële begroting 2009, gerangschikt volgens de grootte van de voorziene beleidskredieten.

Grafiek U.3: Beleids- en betaalkredieten per beleidsdomein BO 2009 (in duizend euro)

3. Bespreking per beleidsdomein

Na de cijfermatige bespreking van de globale uitgavenbegroting 2009 wordt hierna een greep genomen uit de belangrijkste nieuwe beleidsinitiatieven in de uitgavenbegroting 2009 per beleidsdomein.

3.1. Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid

Voor de geplande renovatie van het Joods Museum van Deportatie en Verzet, ofwel de “kazerne Dossin” in Mechelen, wordt er 18 miljoen euro uitgetrokken.

Er wordt 200 duizend euro toegekend aan de afdeling Communicatie voor het tweejaarlijkse initiatief de Vlaanderendag. Dit krediet wordt tweejaarlijks voorzien.

Daarnaast wordt de financiering van de Vlaamse Infolijn herzien. De betrokken entiteiten worden volledig geresponsabiliseerd voor wat betreft de variabele kost en de extra dienstverlening. Er wordt 834 duizend euro toegekend aan de Vlaamse Infolijn, op te vangen binnen de reguliere kredietmassa van de betrokken entiteiten.

3.2. Bestuurszaken

Het centraal budget voor energiekosten voor gebouwen van de Vlaamse overheid wordt voor 2009 met 752 duizend euro opgetrokken om tegemoet te komen aan de gestegen energiekosten.

In 2009 zullen drie nieuwe beleidsbeslissingen een impact hebben op de werking van de onthaalbureaus: de invoering van de gestandaardiseerde nieuwe methodiek maatschappelijke oriëntatie, de uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering tot het opleggen van een administratieve geldboete aan inburgeraars (boetebesluit) en het voorzien in een aanbod loopbaanoriëntatie educatief en loopbaanoriëntatie sociaal door de onthaalbureaus. Hiervoor wordt een budget van 1,6 miljoen euro uitgetrokken.

Daarnaast wordt ook de provisie voor inburgering met 2 miljoen verhoogd tot 3,4 miljoen euro, voor het financieren van allerhande maatregelen.

Om de financiële slagkracht van de gemeenten te verhogen, wordt de extra dotatie aan de gemeenten in het kader van het fiscaal pact, ten belope van 25 miljoen euro in 2008, verder opgetrokken tot 41,5 miljoen euro. Deze extra dotatie zal samen met de dotatie ter compensatie van de afschaffing van de ELIA-taks vooruitbetaald worden in 2008.

De compensaties aan de gemeenten met betrekking tot de voorziene afschaffing en verlaging van onroerende voorheffing inzake materieel en outillage en energiezuinige woningen wordt voorzien binnen het beleidsdomein Financiën en Begroting (zie infra).

De middelen ter ondersteuning van stadsvernieuwingsprojecten worden met 2 miljoen euro verhoogd.

Voor de organisatie van de verkiezingen van het Vlaams Parlement wordt er 2 miljoen euro gereserveerd.

3.3. Financiën en Begroting

De Vlaamse jobkorting wordt verder uitgebreid om de koopkracht van de Vlamingen te verhogen. De totnogtoe voorziene belastingverlaging ten belope van 200 euro voor alle werkende Vlamingen, wordt opgetrokken tot 250 euro. Voor één miljoen Vlamingen met een laag inkomen, zal deze verhoogde belastingsverlaging zelfs oplopen tot 300 euro. Door de voorziene belastingsverlaging bovendien reeds volledig in februari 2009 toe te kennen, wordt de bijkomende koopkracht direct aan de werkende Vlamingen beschikbaar gesteld.

De beleidsuitbreiding wordt budgettair ingevuld met een bijkomend krediet van 510 miljoen euro, zodat er in totaliteit 710 miljoen euro beschikbaar is voor deze maatregel.

Daarnaast wordt in 2009 - in het kader van een bedrijfsvriendelijke fiscaliteit - gestart met de afbouw van de onroerende voorheffing op materieel en outillage met een één op één compensatie door het Vlaamse Gewest aan gemeenten en provincies. Deze gemeentelijke en provinciale belasting op toestellen, machines en andere installaties in nijverheids-, handels- of ambachtelijke bedrijven zal geleidelijk aan verdwijnen, al naargelang het ritme van de vervangingsinvesteringen. Voor 2009 wordt er voor deze maatregel een krediet beschikbaar gesteld van 15 miljoen euro.

Verder wordt er 1 miljoen euro ter beschikking gesteld voor de één op één compensatie aan gemeenten en provincies voor de gedeerde inkomsten ingevolge de vermindering van de onroerende voorheffing voor lage energie- en zeer lage energiewoningen. Deze en bovenstaande compensatie aan gemeenten en provincies, kaderen beiden in het fiscaal pact met de gemeenten.

Om mogelijke tegenvallende ontvangsten op te vangen wordt een conjunctuurprovisie ten belope van 178 miljoen euro ingeschreven. Hierdoor kan, net als in het begrotingsjaar 2008, een terugval van de economische groei met 1% van het BBP budgettair worden opgevangen.

Naar aanleiding van de besprekingen inzake de begroting 2009, is beslist om vanuit de conjunctuurprovisie 2008 enerzijds 100 miljoen euro extra dotatie aan het Zorgfonds toe te kennen en anderzijds de overige beschikbare middelen ten belope van 154 miljoen euro naar het Toekomstfonds te storten. Beide maatregelen zorgen ervoor dat de nodige reserves worden aangelegd voor de verwachte vergrijzing van de bevolking. In het Zorgfonds zijn dan reserves opgebouwd voor 900 miljoen euro en in het Vlaams Toekomstfonds voor meer dan 500 miljoen euro.

Daarnaast wordt op de indexprovisie de voorziene meerkost van inflatie (m.b.t. lonen) ingeschreven. Het betreft hier de verwachte meerkost naar aanleiding van de overschrijding van de spilindex in augustus 2008 en juli 2009. Teneinde de vergrijzing van de ministeries budgettair te kunnen opvangen wordt bijkomend op deze indexprovisie een krediet ingeschreven ten bedrage van 3,7 miljoen euro. Het totale krediet begrotingsopmaak 2009 bedraagt zo in totaliteit 318 miljoen euro.

In navolging van de in de voorbije jaren ingeschreven provisie ter compensatie van geannuleerde openstaande verplichtingen, wordt ook in het begrotingsjaar 2009 voorzien in eenzelfde provisie van 55 miljoen euro.

Met het oog op het aantreden van een nieuwe legislatuur wordt op het provisioneel krediet voor het dekken van uitzonderlijke kosten met betrekking tot de werking en uitrusting van de kabinetten een bijkomend krediet ingeschreven ten belope van 3,5 miljoen euro.

De provisie van het Limburgplan wordt verhoogd conform de door de Vlaamse Regering goedgekeurde financieringstabel bij het Limburgplan. Het beschikbaar vastleggingskrediet begrotingsopmaak 2009 bedraagt 25 miljoen euro, wat een verhoging met 10 miljoen euro betekent ten opzichte van de tweede aanpassing van de begroting 2008.

Er wordt een provisie van 24,8 miljoen euro voor de ambtenaren-CAO ingeschreven enerzijds voor de verdere uitvoering van het sectoraal akkoord 2005-2007 inzake N-2 en inhoudelijke loopbanen en opstap eindejaarstoelage en anderzijds voor de gefaseerde uitvoering van het sectoraal akkoord 2008-2009 inzake de opstap maaltijdcheques en de salarisverhoging van 2%.

In het kader van de financiële ondersteuning aan ouders met leerplichtige kinderen wordt vanaf 2009 een eerste maal een schoolpremie uitbetaald aan kinderen in de categorie 0 - 5 jarigen. Het provisioneel krediet voor de schoolpremie wordt hiervoor verhoogd met 1 miljoen euro tot een bedrag van 4 miljoen euro.

Om energiebesparende investeringen in private woningen sterker te kunnen ondersteunen wordt er 50 miljoen euro extra uitgetrokken. Met dit budget zullen isolatiepremies voor daken en zolders kunnen worden toegekend en zullen er ook meer energiescans kunnen worden uitgevoerd. Op administratief vlak zal dit extra budget ook afgestemd worden op de werking van de renovatiepremie (zie 3.13).

3.4. Internationaal Vlaanderen

Voor de financiering van het Vlaamse luik van het Belgische EU-voorzitterschap in 2010 gedurende de periode 2009 tot en met 2011, wordt in 2009 3 miljoen euro vrijgemaakt.

Het budget betreffende de permanente communicatiecampagnes rond de Europese Unie wordt verdubbeld tot 200 duizend euro. Het sensibiliseren van de Vlaamse burger rond dit thema blijft belangrijk binnen het Vlaams buitenlands beleid.

De voorbereidingen voor de effectieve operationalisering van het Vlaams Huis in New York zitten in een ver gevorderd stadium. Teneinde de werking van het Vlaams Huis voldoende mogelijkheden te bieden wordt het budget hiervoor met 400 duizend euro opgetrokken tot 1 miljoen euro.

Het krediet voorzien voor subsidies aan internationale organisaties en binnenlandse promotoren ter uitvoering van het multilaterale beleid wordt met 263 duizend euro opgetrokken tot 1,6 miljoen euro.

Verder wordt 250 duizend euro ingeschreven voor promotionele activiteiten in het buitenland en voor samenwerking met Nederland in derde landen.

Het budget voor bilaterale samenwerking met landen waarmee Vlaanderen geen verdragen of akkoorden heeft ondertekend wordt met 176 duizend euro verhoogd tot 626 duizend euro. Deze bilaterale samenwerking richt zich voornamelijk op de Verenigde Staten, China, landen langs de nieuwe buitengrenzen van de EU, Brazilië, India en Rusland.

Het budget aangaande vredesbevorderende initiatieven wordt met 250 duizend euro opgetrokken tot 450 duizend euro.

Met betrekking tot de sector toerisme worden de beleidskredieten in 2009 opgetrokken met 2 miljoen euro. Deze extra middelen worden besteed aan initiatieven in het kader van de herdenking van de Eerste Wereldoorlog en van de bevordering van de toeristische ontwikkeling en promotie van de Ronde van Vlaanderen. Daarnaast wordt de werkingsdotatie aan Toerisme Vlaanderen opgetrokken. Toerisme Vlaanderen zal in zijn beleid klemtonen leggen op de uitvoering van het decreet betreffende de toeristische logies, op marketing op de Zwitserse en Indiase markt en op het organiseren van vakanties voor personen die in armoede leven. Tot slot zal Toerisme Vlaanderen 1,4 miljoen euro van de bijkomende beleidsruimte spenderen aan de verdere uitbouw van de jeugdverblijfinfrastructuur in Vlaanderen en aan de nodige investeringen in het kader van het project 'Toerisme voor Allen'.

Tot slot zal het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen intenser focussen op de BRIC landen en de Verenigde Arabische Emiraten. In dit kader wordt 900 duizend euro vrijgemaakt waarmee de permanente Vlaamse vertegenwoordiging in deze landen zal worden versterkt. 500 duizend euro wordt uitgetrokken voor de pijler internationaal ondernemen van de KMO ondernemerschapbevorderende diensten.

3.5. Economie, Wetenschap en Innovatie

In het kader van het Innovatiepact tussen de verschillende actoren in het Vlaamse innovatielandschap, wordt er door de Vlaamse overheid 25 miljoen euro bijkomend aan kredieten gereserveerd voor Onderzoek en Ontwikkeling. Deze extra kredieten moeten ertoe bijdragen dat tegen 2010 de uitgaven voor Onderzoek en Ontwikkeling 3 % (1% via overheid en 2% via private sector) van het BBP bedragen, zoals voorzien in het Europese Lissabonpact.

Binnen het budget van 25 miljoen euro gaat er ruim 12 miljoen euro naar het IWT voor projecten van technologische innovatie. 2,8 miljoen euro gaat naar de financiering van het Tenure Track stelsel. Verder wordt 5 miljoen extra voorzien voor het Methusalem programma, 1,5 miljoen ter financiering van bijkomende ZAP-mandaten en 1 miljoen extra voor de onderzoeksbetrokkenheid van de academische opleidingen aan de hoge scholen. 2,7 miljoen euro gaat naar het FWO om het aantal postdoctorale mandaten te verhogen.

Met betrekking tot de beschikbare FFEU-middelen 2008 voor wetenschapsbeleid ten belope van 45 miljoen euro, wordt volgende verdeling voorgesteld die maximaal inzet op de versterking van de Vlaamse kennisinfrastructuur. Hierbij is er rekening gehouden met een maximale horizontale invulling, die maximaal ten bate staat van kennisinstellingen én industrie, direct en indirect:

- Marine onderzoeksinfrastructuur: Maritiem onderzoeksschip VLIZ (7 miljoen euro)
- Energie- en milieu onderzoeksinfrastructuur: Infrastructuurnood VITO (8 miljoen euro)

- Digitale onderzoeksinfrastructuur: Supercomputer Associaties (7,1 miljoen euro)
- Medische onderzoeksinfrastructuur: Vlaamse Biobank (8 miljoen euro)
- Opleidingsinfrastructuur: Campus Industriële Wetenschappen. (15 miljoen euro).

Indien op het eind van het jaar 2008 blijkt dat er meer dan 125 miljoen euro naar het FFEU kan worden getransfereerd, zullen deze worden aangewend voor kennisinfrastructuur. Drie mogelijke prioritaire projecten zijn:

- Opleidingsinfrastructuur VUB
- Investerings aan Campus Gasthuisberg
- Investerings aan het kinderziekenhuis in UZ Gent.

3.6. *Onderwijs en Vorming*

Aangezien er voor het onderwijspersoneel van het leerplichtonderwijs uitgegaan wordt van een vergrijzingcoëfficiënt van 0%, nemen de loonkredieten als gevolg van de vergrijzing voor de volledige loonsector slechts met 2,3 miljoen euro toe. De wijzigingen van het aantal budgettaire fulltime equivalenten door het effect van de leerlingenevoluties brengen een daling van de kredieten met 786 duizend euro met zich mee. De indexsprong van april 2008 zorgt voor een globale stijging van de loonkredieten met 137 miljoen euro.

Daarnaast worden bij de loonkredieten diverse maatregelen uit CAO VIII gehonoreerd. Het optrekken van het vakantiegeld in 2009 tot 65%, om zo de koopkracht van de personeelsleden in het onderwijs te verbeteren, heeft hierbij de grootste budgettaire impact. Verder komen de middelen voorzien voor het mentorschap in 2009 op kruissnelheid. Ook de maatregelen betreffende de gelijkschakeling van de gesubsidieerde internaten aan de internaten van het gemeenschapsonderwijs en betreffende de zorgcoördinatie in het basisonderwijs zullen in 2009 op kruissnelheid komen.

Vanaf 1 september 2008 worden er in het kader van het opstarten van de derde driejaarlijkse GOK-cyclus in het gewoon basis- en secundair onderwijs bijkomend middelen voorzien om de toename van het aantal doelgroepleerlingen en de invoering van een compensatiemaatregel om een mogelijke daling van het aantal extra uren-leraar in vergelijking met de vorige GOK-cyclus, op te vangen. Voor 2009 komt dit, op kruissnelheid, neer op 17,9 miljoen euro.

De kredieten voor de werkingsmiddelen in het basis- en het secundair onderwijs stijgen in 2009 met 126 miljoen euro in vergelijking met 2008. Naar aanleiding van de goedkeuring van het decreet betreffende de nieuwe financiering van het leerplichtonderwijs werd in 2008 21,3 miljoen euro extra in het basisonderwijs en 5 miljoen euro extra in het secundair onderwijs voorzien t.o.v. 2007. Deze extra middelen zullen in 2009 oplopen tot 85,2 miljoen euro voor het basisonderwijs en 40 miljoen euro voor het secundair onderwijs. Bijkomend wordt er in 2009 ook een transitiefonds voorzien voor een totaalbedrag van 1,3 miljoen euro om eventuele verliezen van individuele scholen secundair onderwijs van het Gemeenschapsonderwijs op te vangen. De indexering van de werkingsmiddelen met 2,79% zorgt voor een stijging van de kredieten met 23,7 miljoen euro. Tenslotte zorgt de verdere natuurlijke afvloei van het AMVD-personeel van het Gemeenschapsonderwijs voor een bijkomend beschikbaar werkingsbudget van ongeveer 3,1 miljoen euro.

Vanaf het schooljaar 2008-2009 wordt een bijkomende forse uitbreiding van het systeem van de studietoelagen in het kleuter-, lager en (deeltijds) secundair onderwijs en een toename voor de studenten in het hoger onderwijs doorgevoerd. Als gevolg hiervan zullen de middelen voor de studietoelagen in 2009 met ongeveer 30,6 miljoen euro stijgen op kruissnelheid. Het grootste deel van deze stijging is het uitvloeisel van de sociale maatregelen die zijn genomen bij de tweede aanpassing van de begroting 2008. Deze nieuwe initiatieven in het kader van de studietoelagen zullen bovendien een verhoogd aantal oproepen bij de Vlaamse Infolijn veroorzaken. Er wordt hiervoor een budget van 1,3 miljoen euro gereserveerd. Naast de verbetering van de school- en studietoelagen wordt ook het budget voor Erasmusbeurzen met 1,4 miljoen euro opgetrokken. Op basis van het huidige aantal Erasmusstudenten betekent dit dat elke student die vanaf het academiejaar 2008-2009 op Erasmus vertrekt 100 euro per maand extra zou ontvangen.

In uitvoering van het decreet betreffende de financiering van de werking van de hogescholen en de universiteiten in Vlaanderen wordt voorzien in de financiering van een aanmoedigingsfonds voor beleidsspeerpunten. Deze middelen worden door de hogescholen en de universiteiten aangewend om gelijke kansen en diversiteit in het hoger onderwijs aan te moedigen. Voor 2009 bedraagt de financiering van het aanmoedigingsfonds 6 miljoen euro. Dit komt neer op een verdubbeling van de voorziene kredieten in vergelijking met 2008. Bovendien wordt in uitvoering van dit decreet bijgedragen in de ondersteuning van de versteviging van de onderzoeksbetrokkenheid van academisch gerichte hogeschoolopleidingen, waaronder begrepen wordt de versterking van de onderzoeks- en innovatiecapaciteit, het bewerkstelligen van de interdisciplinariteit van het gevoerde onderzoek, de bevordering van de valorisatie van onderzoeksresultaten, en de samenwerking met het bedrijfsleven. In 2008 werd daartoe een bedrag van 5,2 miljoen euro uitgetrokken. Voor 2009 stijgt dit bedrag tot 8 miljoen euro.

Teneinde het discriminerende onderscheid met de universiteiten weg te werken, werd in 2007 gestart met een groeipad voor de sociale voorzieningen van de hogescholen. Hiertoe worden de middelen voor de sociale voorzieningen van de hogescholen in 2009 opgetrokken met 3,8 miljoen euro t.o.v. 2008.

3.7. Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

In de begroting 2009 wordt er in een extra budget voorzien van 50 miljoen euro voor kinderopvang. Het bijkomend budget zal voor 3 aspecten worden ingezet: Uitbreiding van het aanbod, betere betaalbaarheid en een beter statuut voor de onthaalouders.

In het kader van het pakket aan sociale maatregelen, zoals voorzien naar aanleiding van de tweede begrotingscontrole 2008, wordt er, naast bovenstaande uitbreiding, bij de begrotingsopmaak voor het jaar 2009 een budget van 25,3 miljoen euro op kruissnelheid toegekend aan Kind en Gezin voor de creatie van bijkomende plaatsen in de kinderopvang, en om de betaalbaarheid van de kinderopvang te garanderen. Van deze 25,3 miljoen euro wordt 6 miljoen euro voorzien voor de creatie van circa 6000 bijkomende plaatsen in de privésector en dit door de combinatie van de volgende drie soorten maatregelen: financiële stimuli, het wegwerken van belemmerende regelgeving en de ondersteuning van initiatieven inzake kinderopvang. Voorts wordt er 17,5 miljoen euro voorzien voor maatregelen die leiden tot een beter betaalbaar aanbod inzake kinderopvang. Tenslotte wordt er nog 5,3 miljoen euro uitgetrokken voor een uitbreiding van het gesubsidieerd aanbod.

Tot slot wordt er bij Kind en Gezin een budget van 2,7 miljoen euro ingeschreven voor de meeruitgaven die voortvloeien uit het stijgende aantal gepresteerde opvangdagen bij de diensten voor onthaalouders en de daarmee verbonden meeruitgaven in het kader van het sociaal statuut. Van deze 2,7 miljoen euro wordt er 1,4 miljoen euro opgenomen uit het reservefonds.

Naar aanleiding van de besprekingen inzake de begroting 2009, is beslist om vanuit de conjunctuurprovisie 2008, 100 miljoen euro extra dotatie aan het Zorgfonds toe te kennen. Deze extra dotatie zal gereserveerd worden, zodat de nodige reserves worden aangelegd voor de toekomstige vergrijzing van de bevolking budgettair het hoofd te kunnen bieden. Einde deze legislatuur zullen de reserves in het zorgfonds aangevuld zijn tot 900 miljoen euro.

In de begroting 2009 van het VAPH wordt een bijkomend bedrag van 21 miljoen euro voorzien voor het wegwerken van de wachtlijsten. Dit extra budget is benodigd om de uitbreiding van de beschikbare plaatsen die reeds in 2008 is opgestart op kruissnelheid te brengen tot een niveau van 32,5 miljoen euro. Voorts wordt aan het agentschap 6,9 miljoen euro toegekend om de financiële weerslag van de toenemende anciënniteit van het personeel te kunnen opvangen binnen de residentiële en de ambulante sector. Tenslotte wordt er een extra budget van 524 duizend euro ingezet voor de verhoging van het aantal multidisciplinaire verslagen (MDV's), voor de versterking van het liquiditeitskrediet en voor de verhoging van het aantal PAB's.

Bij de diensten voor gezinszorg wordt er bovenop de indexering een extra budget van 9,9 miljoen euro toegekend, waardoor het totale aantal subsidiabele uren in de gezinszorg kan aangroeien met 2,5%. Verder wordt er 460 duizend euro ingeschreven voor nieuw initiatief in de thuiszorg en wordt 1,1 miljoen euro uitgetrokken voor de uitbreiding van de lokale diensteneconomie die gericht is op logistieke hulp en aanvullende thuiszorg. Tenslotte wordt 871 duizend euro uitgetrokken voor allerhande initiatieven in het kader van het preventieve gezondheidsbeleid.

Om beter antwoord te kunnen bieden op investeringsvragen van ouderenvoorzieningen, ziekenhuizen en gehandicapteninstellingen werd in 2007 overgeschakeld op alternatieve financiering. In 2008 werd hiervoor voor het eerst een gebruikstoelage of beschikbaarheidsvergoeding betaald die 14,2 miljoen euro bedroeg. In 2009 wordt deze gebruikstoelage verhoogd tot 32,3 miljoen euro.

Bij het Fonds Jongerenwelzijn wordt er net als in 2008 1 miljoen euro extra ter beschikking gesteld voor bijkomende pleegplaatsingen, internaatplaatsen en preventieve sociale acties. Voor de verdere uitvoering van het Globaal Plan Jeugdzorg wordt er 6,8 miljoen euro extra vrijgemaakt. Om de financiële weerslag van de toenemende anciënniteit van het personeel te kunnen opvangen wordt er 832 duizend euro voorzien. Vervolgens wordt er 542 duizend euro uitgetrokken voor de capaciteitsuitbreiding met 6 eenheden in de gemeenschapsinstelling te Ruiselede.

In het kader van de sociale maatregelen wordt voor de bijzondere jeugdbijstand een budget van 5 miljoen euro op kruissnelheid uitgetrokken, waarbij de nadruk gelegd wordt op de uitbreiding van het aantal pleegplaatsingen en het verhogen van de vergoedingen voor de pleeggezinnen.

In uitvoering van het intersectoraal akkoord met de social profit (VIA-III), wordt er 7,6 miljoen euro extra beschikbaar gesteld om de koopkracht van het personeel te verhogen binnen de welzijns- en gezondheidssector. Ook voor de toekenning van managementtoelages en werkdrukvermindering wordt er 4,3 miljoen extra vrijgemaakt.

3.8. Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Voor de subsidies aan gemeentebesturen in het kader van het participatiedecreet wordt bijkomend 1,4 miljoen euro voorzien. De Vlaamse overheid wil de gemeenten aanmoedigen lokale netwerken te creëren die helpen de participatiedrempels voor personen in armoede op vlak van cultuur, jeugdwerk en sport te verlagen.

In uitvoering van het cultureel-erfgoeddecreet wordt 1,1 miljoen euro voorzien voor de uitvoering van de cultureel-erfgoedconvenants gesloten met de provincies. Op die manier voert de Vlaamse overheid een impulsbeleid naar de provincies toe, gericht op een kwalitatieve verbetering van de zorg voor en de ontsluiting van het cultureel erfgoed. Het budget voor de subsidies voor cultureel-erfgoedconvenants met de gemeenten en de VGC wordt met een zelfde bedrag verhoogd.

Er wordt 1,7 miljoen euro bijkomend vrijgemaakt voor subsidies in verband met sociale en experimentele projecten en uitzonderlijke initiatieven binnen het sportbeleid. Naast het verder ontwikkelen van bestaande initiatieven, zullen ook nieuwe projecten opgezet, begeleid en geëvalueerd worden en zal specifiek aandacht besteed worden aan initiatieven in de gehandicaptensport en aan sociale impulsprojecten in sport voor jeugd uit achterstandsgroepen.

Voor uitgaven in verband met Topsport wordt 1 miljoen euro extra voorzien. Dit zal ondermeer aangewend worden voor het verder uitbouwen van de sportwetenschappelijke begeleiding van elitesporters, beloftevolle jongeren en leerlingen van de topsportschool, voor het verder uitwerken van het wetenschappelijk onderzoek ter evaluatie van het Vlaams topsportbeleid en voor de verdere uitbreiding van projecten als 'talentdetectie en talentontwikkeling' en 'carrièrebegeleiding van topsporters'.

De algemene werkingsdotatie aan het BLOSO wordt met 2,7 miljoen euro opgetrokken ondermeer voor de upgrade van bestaande ICT-applicaties, voor het voeren van een sensibiliseringscampagne voor senioren sport en voor de exploitatie van de BLOSO-centra. Daarnaast zal het BLOSO 2,9 miljoen euro meer aan dotatie ontvangen voor de uitvoering van het Sport voor Allen-beleid samen met de gemeenten, de provincies en de VGC.

In uitvoering van het intersectoraal akkoord met de social profit (VIA-III), wordt er 3 miljoen euro extra beschikbaar gesteld om de koopkracht van het personeel te verhogen binnen de socio-culturele sector. Ook voor de toekenning van managementtoelages en werkdrukvermindering wordt er 1,6 miljoen extra vrijgemaakt.

De op basis van de beheersovereenkomst 2007-2011 toegekende werkingsdotatie aan de VRT blijft op het niveau van 2008 behouden, zijnde 286 miljoen euro. In beleidskredieten kan er een toename met 9 miljoen euro opgetekend worden. Deze toename is het resultaat van een aantal tegengestelde bewegingen. Voor lonen en sociale bijdragen wordt er uitgegaan

van een besparing van 2,8 miljoen euro. De werkings- en investeringsuitgaven stijgen dan weer met respectievelijk 7,2 en 5 miljoen euro.

3.9. Werk en Sociale Economie

In het kader van de opmaak van de Vlaamse begroting, werd beslist om voor het verder ontwikkelen van de Vlaamse dienstencheque voor kinderopvang enkele proeftuinen op te richten. Dit zal gebeuren binnen het reeds beschikbare budget van 5,3 miljoen euro.

Voor de initiatieven in het kader van het Vlaams Meerbanenplan voorziet de Vlaamse regering in 2009 ruim 87 miljoen euro, waarvan 77 miljoen euro voor Werk en 10 miljoen euro voor Sociale Economie. Het voorziene budget voor het Vlaams Meerbanenplan in 2009 blijft hiermee ongeveer gelijk aan het budget 2008.

Daarnaast wordt een krediet beschikbaar gesteld van 3,7 miljoen euro voor de financiering van 300 VTE bijkomende arbeidsplaatsen in het kader van het tewerkstellingsprogramma WEP-plus. Deze maatregel heeft tot doel een zo kwalitatief mogelijke werkervaring te creëren (flexibele looptijd van het arbeidscontract, verhoogde begeleiding en mogelijkheid tot het vervullen van een stage).

Wat betreft de VDAB wordt een dotatieverhoging toegekend ingevolge het groeipad met betrekking tot Personen met een Arbeidshandicap (VOP-premie) ten belope van 4,6 miljoen euro. Voor de anciënniteitsstijgingen van het personeel en het nieuwe personeelskader voorziet de VDAB voor 2009 een bijkomend krediet van in totaal 3,3 miljoen euro. Daarnaast wordt voor de renovatie van haar bestaande gebouwenpatrimonium een bijkomend investeringskrediet van 2,5 miljoen vrijgemaakt. Tenslotte zal de VDAB in het kader van het project 'mijn loopbaan' een investeringskrediet voorzien van 5 miljoen euro.

Teneinde de pedagogische omkadering voor de leerlingen in de leertijd, alsook hun begeleiding te optimaliseren wordt de werkingssubsidie aan Syntra Vlaanderen verhoogd met een krediet van 545 duizend euro. De werkingssubsidie wordt ingevolge de gehanteerde outputfinanciering tevens verhoogd met 2,6 miljoen euro om de toepassing van de huidige reglementering inzake de financiering Syntra lesplaatsen op basis van de huidige prognoses mogelijk te maken.

Met betrekking tot sociale economie, wordt er 4,9 miljoen euro extra vrijgemaakt voor de lokale diensteneconomie. In de eerste plaats wordt verder geïnvesteerd in ondersteuningsmaatregelen en tewerkstelling binnen de lokale diensteneconomie. Zo biedt de budgetverhoging de mogelijkheid om 295 doelgroepwerknemers en 58 begeleiders extra te werk te stellen bij V.Z.W.'s en lokale overheden.

Inzake sociale werkplaatsen is een aanzienlijke beleidsuitbreiding van 1,9 miljoen euro voorzien. Met dit extra budget zullen 138 voltijdse doelgroepwerknemers en 28 begeleiders tewerkgesteld kunnen worden. Daarnaast wordt het budget sociale werkplaatsen nog uitgebreid met 580 duizend euro in het kader van het VIA-akkoord.

Voor wat de beschutte werkplaatsen betreft, wordt een bijkomend krediet ter beschikking gesteld van 2,1 miljoen euro in het kader van het VIA-akkoord.

In uitvoering van het intersectoraal akkoord met de social profit (VIA-III), wordt er 1,8 miljoen euro extra beschikbaar gesteld om de koopkracht van het personeel te verhogen binnen de sociale- en beschutte werkplaatsen. Ook voor de toekenning van managementtoelages en werkdrukvermindering wordt er 0,7 miljoen extra vrijgemaakt.

Tot slot voorziet het Interprofessioneel akkoord (IPA) in een budgettaire opstap voor de beschutte werkplaatsen van 4,4 miljoen euro. Ook voor de werknemers binnen de sociale werkplaatsen en voor de werknemers binnen WEP-plus die onder het minimumloon vallen voorziet het IPA een bijkomende opstap van respectievelijk 482 duizend en 720 duizend euro.

3.10. Landbouw en Visserij

Binnen het beleidsdomein Landbouw en Visserij wordt er 78 duizend euro toegekend voor subsidies aan praktijkcentra voor landbouw en tuinbouw.

Daarnaast wordt aan het ILVO 205 duizend euro extra toegekend om de stijgende energie-uitgaven in de onderzoekscentra op te vangen.

3.11. Leefmilieu, Natuur en Energie

Binnen de MINA-begroting wordt er terug voorzien in een vooruitbetaling van de toelage aan de drinkwatermaatschappijen ten belope van 203 miljoen euro.

Er wordt aan de VMM 25 miljoen euro extra toegekend voor subsidies voor de aanleg van gemeentelijke rioleringen, de bouw van kleinschalige rioolwaterzuiveringsinstallaties en de aanleg van private waterzuiveringsinstallaties.

Aan OVAM wordt er 3 miljoen euro extra toegekend voor bodemsanering (Brownfields).

Voor de VLM wordt bijkomend 1 miljoen euro uitgetrokken voor grondverwervingen in buffergebieden van de Gentse Kanaalzone.

Er wordt in 2009 bijkomend 2 miljoen euro vrijgemaakt voor het toekennen van subsidies aan particulieren voor de aankoop van roetfilters.

Tot slot wordt er voor de operationalisering van het milieuschade- en milieuhandhavingsbeleid 2,2 miljoen euro binnen de milieubegroting vrijgemaakt.

3.12. Mobiliteit en Openbare Werken

Aan De Lijn wordt er naast de indexering voor de lonen t.b.v. 8,6 miljoen euro, 8,3 miljoen extra dotatie toegekend voor brandstoffen, 10,2 miljoen euro voor de financiering van het busvervoer uitgevoerd door de exploitanten, 2,5 miljoen euro voor het leerlingenvervoer en 2,1 miljoen euro voor diverse goederen en diensten. Deze bijkomende dotaties zijn het gevolg van een actualisatie van de afgesproken parameters (gezondheidsindex, brandstofprijzen, ...). Daarnaast wordt er 8,9 miljoen euro bijkomend toegekend aan de dotatie van de Lijn voor

de aflossing van de uitstaande leningen. Tenslotte wordt nog 1,2 miljoen euro toegekend in het kader van de ritduurbepanking van het leerlingenvervoer.

Met het oog op het realiseren van nieuwe of te verlengen tramlijnen, de bouw van nieuwe stelplaatsen en aankoop van rollend materieel werden de bestaande beschikbaarheidsvergoedingen voor Lijninvest verhoogd met 17,4 miljoen euro. Voor de realisatie van de BAM mobiliteitsprojecten wordt 10 miljoen extra voorzien. Het fonds Stationsomgevingen krijgt 3,2 miljoen euro extra middelen.

Het START-plan, het actieplan voor de sociaal-economische ontwikkeling van de luchthavenregio, wordt voortgezet volgens de planning en houdt voor 2009 een bijkomende investering in van 2,8 miljoen euro om de verdere toegankelijkheid van de luchthaven Zaventem uit te bouwen.

Om het project 'rijbewijs op school' uit te breiden wordt in 2009 1,5 miljoen euro extra voorzien. Daarnaast worden de middelen voor het verkeersveiligheidsplan verhoogd met 800 duizend euro.

Aan het agentschap Wegen en Verkeer wordt 5,8 miljoen euro bijkomend toegekend voor de exploitatie en het beheer van de elektrische installaties langs de autosnelwegen en gewone gewestwegen. Dit moet het agentschap toelaten de sterk gestegen energieprijzen op te vangen. Voor de overname van de provinciewegen wordt nogmaals 10 miljoen euro extra voorzien. Daarnaast wordt 1,7 miljoen euro uitgetrokken om de beveiliging van de parkings langs de autosnelwegen te verhogen. De DAB Linkerscheldeoever houdt in 2009 op te bestaan. De personeelsleden en middelen worden opgenomen binnen het agentschap Wegen en Verkeer voor het verdere beheer van de tunnels.

Om de toegang tot de havens te blijven vrijwaren wordt 25,7 miljoen euro extra gereserveerd om de noodzakelijke onderhouds- en verdiepingsbaggerwerken uit te voeren.

Er wordt een organiek begrotingsfonds opgericht. Dit begrotingsfonds zal gebuikt worden met het oog op de ontubbeling van sluisinfrastructuur in de zeehavens.

3.13. Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed

In de sector Wonen springt vooral de stijging van het budget voor de renovatiepremie met bijna 30 miljoen euro tot bijna 80 miljoen euro in het oog. Deze verhoging van het budget moet toelaten om de grote toestroom van aanvragen voor de renovatiepremie budgettair te kunnen opvangen.

In uitvoering van het decreet inzake het grond- en pandenbeleid, wordt er 27 miljoen euro uitgetrokken voor de versnelling van de bouw van sociale huur- en koopwoningen.

Naar aanleiding van de verhoging van de verbintenisemachting van het Vlaams Woningfonds (VWF) met 100 miljoen euro in 2006 en nogmaals 100 miljoen euro in 2008, wordt de rentesubsidie aan het VWF verhoogd met 5 miljoen euro tot 40,5 miljoen euro.

Naar aanleiding van de indexatie van het investeringsprogramma van de VMSW voor de

huursector en het verhoogde subsidiepercentage hierop naar aanleiding van de toename van het vijfmaandelijks gemiddelde van de OLO-10-jaar op 1 juni 2008, stijgen de beleidskredieten met 8,3 miljoen euro. Ook bij de koopsector geven de indexatie van het investeringsprogramma van de VMSW en een licht afnemend subsidiepercentage, op basis van het zesmaandelijks gemiddelde van de OLO-10-jaar op 1 juli 2008, aanleiding tot een verhoging van de beleidskredieten met 1,2 miljoen euro.

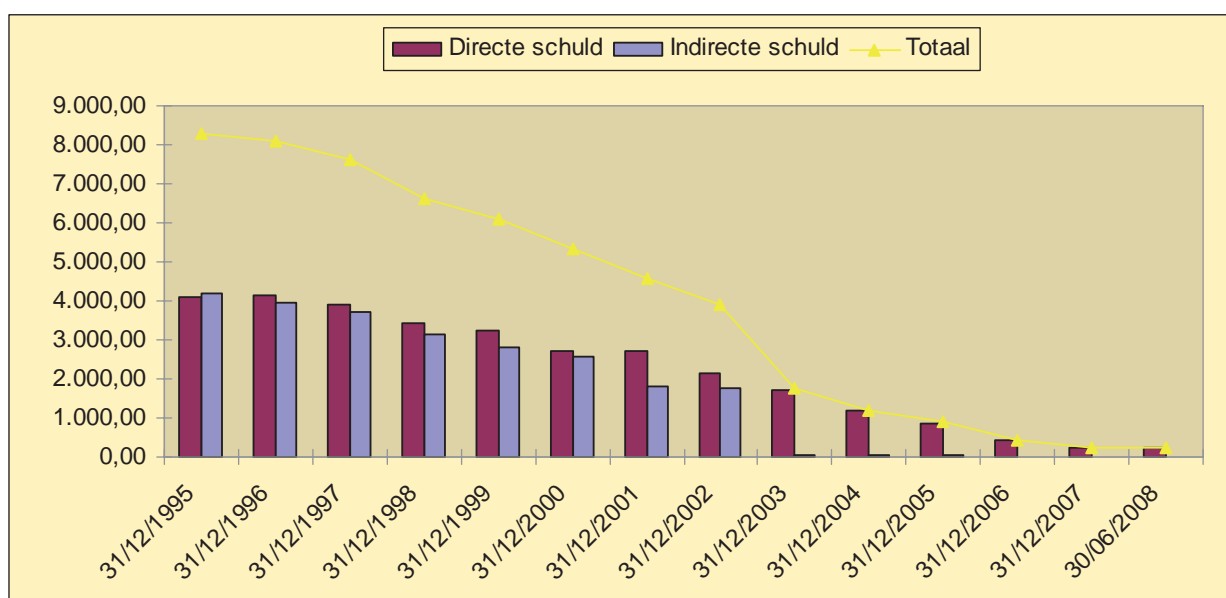
Voor de operationalisering van het voorontwerp van decreet tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid worden tot slot ook de benodigde kredieten ter beschikking gesteld.

HOOFDSTUK IV

HET SCHULD- EN RESERVEBEHEER

Bij het aantreden van de vorige Vlaamse Regering in de zomer van 1999 werd een halvering van de Vlaamse schuld tegen het einde van de legislatuur vooropgesteld. Vanaf 18 mei 2004 was deze halvering een feit. Na deze verwezenlijking stelde de huidige Vlaamse Regering zich een nog ambitieuzer doel voor ogen: tegen eind 2008 een zo goed als schuldenvrij Vlaanderen. Onderstaande grafiek en tabel geven de historische evolutie weer van de directe en indirecte schuld sinds 1995.

Grafiek S.1: Evolutie van de uitstaande directe en indirecte schuld van de Vlaamse Gemeenschap 1995 - 2008 (in miljoen euro)

Tabel S.1: Evolutie van de uitstaande directe en indirecte schuld van de Vlaamse Gemeenschap 1995-2008 (in miljoen euro)

<u>Datum</u>	<u>Directe schuld</u>	<u>Indirecte schuld</u>	<u>Totale schuld</u>
31/12/95	4.078,22	4.201,55	8.279,77
31/12/96	4.148,35	3.951,10	8.099,45
31/12/97	3.904,99	3.727,13	7.632,12
31/12/98	3.447,21	3.156,45	6.603,66
31/12/99	3.257,72	2.828,41	6.086,13
31/12/00	2.732,57	2.589,72	5.322,29
31/12/01	2.736,59	1.814,17	4.550,76
31/12/02	2.143,94	1.739,95	3.883,89
31/12/03	1.715,59	31,97	1.747,56
31/12/04	1.176,47	28,24	1.204,71
31/12/05	858,21	24,33	882,54
31/12/06	426,50	20,43	446,93
31/12/07	243,87	5,75	249,62
30/06/08	219,05	5,61	224,66

Het overgrote deel van de directe schuld bestond op 30 juni 2008 uit de consolidatielening bij Dexia Bank N.V. Deze lening met een per 30 juni 2008 nog uitstaand saldo van 164,857 miljoen euro is immers goed voor meer dan 75 % van de totale directe schuld.

In het kader van het bereiken van een quasi-nulschuld werd op 29 mei 2007 een akkoord gesloten met Dexia Bank N.V. om deze lening in één keer vervroegd terug te betalen op 31 december 2008. Normaal liep de aflossingskalender van deze lening nog tot 2021.

Door de verdere aflossing en vervroegde terugbetalingen in 2008 zal eind 2008 de schuld van Vlaanderen quasi tot nul herleid zijn.

Door de gecreëerde overschotten van de laatste jaren is het belang van de beleggingen binnen Vlaanderen toegenomen. Door de uitstekende financiële resultaten van de Vlaamse overheid in 2007, met een netto te financieren saldo van meer dan 670 miljoen euro, een verdere afbouw van de schuld met meer dan 180 miljoen euro en een positieve kaspositie op 31 december 2007 van 925 miljoen euro bereikte Vlaanderen eind 2007 een positie waar het netto geen schulden meer had. Vlaanderen evolueerde van structureel ontlener naar structureel belegger.

Ook de volgende jaren zal er geen nieuwe schuld opgenomen worden. Dit biedt de ruimte om andere prioriteiten (accenten) te leggen. Zo is er in 2008 de overname van een deel van de schuld van de lokale overheden. Daarboven kunnen er reserves aangelegd worden om toekomstige uitdagingen het hoofd te bieden. Daarom voorzag de begroting 2007 in de oprichting van het Vlaams Toekomstfonds. Einde deze legislatuur zullen in het Vlaams Toekomstfonds voor meer dan 500 miljoen euro reserves zijn opgebouwd.

HOOFDSTUK V

HET VORDERINGENSALDO EN DE NORM

1. Het vorderingensaldo van de Vlaamse Overheid

Tabel N.2 toont de berekening van het vorderingensaldo voor de Vlaamse Overheid. De tabel bestaat uit twee delen: de berekening van het vorderingensaldo van de Vlaamse ministeries en de berekening van het vorderingensaldo van de te consolideren instellingen.

Vertrekkende van het begrotingssaldo wordt het vorderingensaldo van de Vlaamse ministeries berekend. Het begrotingssaldo wordt bepaald als het verschil tussen de begrote ontvangsten exclusief leningopbrengsten en de begrote uitgaven, zijnde ordonnanceringskredieten (NGK, GOK, VRK en BVJ). Vervolgens worden op dit resultaat een aantal correcties aangebracht. Vooreerst worden ontvangsten en uitgaven begroot in het kader van kredietverleningen en deelnemingen (esr code 8) geneutraliseerd. Hetzelfde gebeurt met uitgaven om directe en indirecte schuld af te lossen (esr code 9). De begrotingsuitgaven die het vorderingensaldo beïnvloeden worden dus gecorrigeerd met deelnemingen en kredietverleningen (code 8) en met aflossingen op de overheidsschuld (code 9).

Een volgende correctie heeft te maken met de aanrekening van de ontvangsten. In concreto wordt de geraamde opbrengst van bepaalde gewestbelastingen aangepast in functie van de inning door de Vlaamse Overheid als het over de onroerende voorheffing gaat of in functie van de inkohierungen door de Federale Overheid en doorstorting aan Vlaanderen als het over de andere gewestbelastingen gaat ⁽²⁾.

Het berekenen van het vorderingensaldo op geconsolideerde basis impliceert bovendien dat de financiële stromen van en naar de te consolideren Vlaamse instellingen moeten geneutraliseerd worden. Vandaar dat zowel aan uitgaven-, als aan ontvangstenzijde respectievelijk de dotaties aan, als de dotaties van de te consolideren instellingen worden geneutraliseerd.

Om tot het vorderingensaldo van de Vlaamse ministeries te komen, wordt nog een laatste correctie gemaakt voor de gelopen interesten - enkel de interesten die op het betrokken begrotingsjaar betrekking hebben komen in aanmerking - en voor de reservevorming bij de VZW Vlaams Pensioenfonds en bij het pensioenfonds van de VRT.

Het tweede deel bestaat uit de berekening van het vorderingensaldo bij de te consolideren instellingen. Dit zijn de instellingen behorend tot de sector overheid: de DAB's, de VOI's A, B en sui generis, de IVA's met en zonder rechtspersoonlijkheid en de EVA's. In de berekening worden de wetenschappelijke instellingen en universiteiten niet meegerekend daar hierover geen begrotingsgegevens gekend zijn. De dotaties aan de wetenschappelijke instellingen en universiteiten worden in de berekening wel als finale uitgaven beschouwd.

² Hoge Raad van Financiën, Afdeling Financieringsbehoeften van de Overheid, Evaluatie van de uitvoering van het Stabiliteitsprogramma in 2006 en vooruitzichten voor 2007 - 2011, juli 2007, blz. 89-90.

Met betrekking tot de te consolideren instellingen wordt een gelijkaardige redenering toegepast. Vertrekkende van het begrote bedrag aan ontvangsten en uitgaven wordt via het becijferen van een aantal correcties tot het vorderingensaldo gekomen. De ESR gecorrigeerde ontvangsten en uitgaven houden ook in dat langs ontvangstenzijde het overgedragen saldo van een vorig begrotingsjaar en de opnemingen uit het reservefonds niet worden meegerekend. Langs uitgavenzijde worden dan weer het naar een volgend begrotingsjaar over te dragen saldo en de toewijzing aan het reservefonds niet meegerekend. Vanaf 2005 brengt de hervorming van de watersector met zich mee dat Aquafin opnieuw aan de voorwaarden voldoet om niet langer met de overheid geconsolideerd te worden. In concreto betreft het vooral het verleggen van 2 van de 3 essentiële risico's. De instellingen VVM-De Lijn, de NV Waterwegen en Zeekanaal en de NV Scheepvaart behoren wel tot de consolidatiekring.

Het vorderingensaldo van de Vlaamse Overheid wordt bekomen door de resultaten van het eerste en het tweede deel samen te voegen. Los van de Vlaamse ministeries en van de te consolideren instellingen wordt er nog een correctie toegepast ten belope van de reservevorming bij het Vlaams Zorgfonds. Hoewel het Vlaams Zorgfonds een IVA met rechtspersoonlijkheid is, werd ze lange tijd niet meegeconsolideerd met de sector overheid binnen entiteit II, maar wel met de sector sociale zekerheid binnen entiteit I. Haar reservevorming verbeterde dus het saldo van de sociale zekerheid. De Vlaamse Overheid mocht deze reservevorming echter op haar conto schrijven. Naar aanleiding van het jaarverslag van de Hoge Raad van Financiën ⁽³⁾ wordt het Vlaams Zorgfonds echter opgenomen in de geaggregeerde rekening van de Gewesten en Gemeenschappen en bijgevolg van entiteit II. Het resultaat dat hier uit voortvloeit, is het gecorrigeerde vorderingensaldo van de Vlaamse Overheid.

2. De norm

Met betrekking tot de na te leven norm wordt er vertrokken van het scenario B van de Overeenkomst van 15 december 2000 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de begrotingsdoelstellingen voor de periode 2001-2005, en van het tienjarig genormeerd traject (2001-2010) van de Hoge Raad van Financiën zoals het in het Jaarverslag 1999 beschreven staat. De Vlaamse Regering heeft in het verleden reeds meermaals haar engagement ten aanzien van scenario B - het strengste scenario - benadrukt. Deze cijfers werden bevestigd op de Interministeriële Conferentie Financiën en Begroting van 1 juni 2005.

Op dit basisscenario worden voor het begrotingsjaar 2009 normcorrecties toegepast voor kredietverleningen en deelnemingen (normverzwaring ten belope van 126,8 miljoen euro) en voor het verdwijnen van het Alesh mechanisme (normversoepeling ten belope van 43,5 miljoen euro). Bovendien werd er een normverzwaring aanvaard ten belope van 31,1 miljoen euro in ruil voor de vrijstelling van de werkgeversbijdrage (13,07%) op het vakantiegeld van de ambtenaren. Op het Overlegcomité van 6 juli 2005 werd voor het begrotingsjaar 2009 een normversoepeling ten belope van 145 miljoen euro onderhandeld, als compensatie voor de zware extra inspanning (bijkomend overschot ten belope van de vermoedelijke overrealisatie van bepaalde categorieën van ontvangsten) die Vlaanderen zou leveren - en ook geleverd heeft - in 2005. Voor het begrotingsjaar nadien, 2010, bedraagt deze normversoepeling 100

³ Hoge Raad van Financiën, Afdeling Financieringsbehoeften van de Overheid, Evaluatie van de begrotingen 2007 en 2008 en het nieuwe Stabiliteitsprogramma 2008-2011, juli 2008, blz. 106-107

miljoen. Ze is eveneens de tegenprestatie voor de normverzwaring voor het begrotingsjaar 2005.

Tot slot verklaarde de Interministeriële Conferentie voor Financiën en Begroting van 25 oktober 2005 zich akkoord met een normverzwaring in 2006 ten belope van 145,2 miljoen euro, te compenseren met een gelijkwaardige normversoepeling in 2008 en 2009. De normverzwaring ten belope van 187 miljoen euro waartoe de Vlaamse Gemeenschap zich op de Interministeriële Conferentie voor Financiën en Begroting van 16 oktober 2006 bereid toonde, heeft alleen betrekking op het jaar 2007 en hield in dat de Vlaamse Gemeenschap de middelen van het Toekomstfonds in 2007 niet zou uitgeven.

Voorlopig voorziet de Vlaamse Overheid geen gebruik te maken van de mogelijkheid om op basis van artikel 8 van de Samenwerkingsovereenkomst van 15 december 2000 een afwijking op de na te leven HRF-norm te bekomen. Deze afwijking bedraagt 1% van de door de Federale Overheid aan de betrokken entiteit toegewezen middelen inzake samengevoegde en gedeelde belastingen en dit bij ongewijzigd financieringsstelsel.

Tabel N.1 toont de berekening van de na te leven norm voor de begrotingsjaren 2006 en volgende (toestand na de Interministeriële Conferentie voor Financiën en Begroting van 16 oktober 2006).

Tabel N.1: Begrotingsnorm (in miljoen euro)

		2006	2007	2008	2009	2010
HRF scenario B	Basis	242,9	198,3	138,8	74,4	0,0
Correcties	<i>Codes 8 (KVD)</i>	126,8	126,8	126,8	126,8	126,8
	<i>Alesh</i>	-51,7	-51,8	-44,7	-43,5	-39,7
	<i>Vakantiegeld 13,07%</i>	31,1	31,1	31,1	31,1	31,1
	<i>HRF-afwijking tbv 1%</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	<i>Overlegcomité 6 juli 2005</i>	-75,0	-145,0	-115,0	-145,0	-100,0
	<i>IMCFB 25 oktober 2005</i>	145,2	0,0	-101,4	-43,7	0,0
	<i>IMCFB 16 oktober 2006</i>	0,0	187,0	0,0	0,0	0,0
	Totaal correcties	176,4	148,1	-103,3	-74,4	18,2
Begrotingsnorm		419,3	346,4	35,6	0,0	18,2

Tabel N.2 toetst het begrote vorderingensaldo 2009 van de Vlaamse Overheid aan de te respecteren norm.

Uit deze toets blijkt dat het vorderingensaldo, berekend op basis van de algemene begroting, ongeveer 6,4 miljard euro bedraagt. De bijdrage van de te consolideren instellingen is negatief; ze schommelt rond 6,4 miljard euro. Dit heeft uiteraard vooral te maken met de wijze van consolideren. In de algemene begroting worden immers uitgaande dotaties buiten beschouwing gelaten (en bijgevolg worden uitgaven genegeerd); bij de instellingen zijn dit inkomende dotaties (en bijgevolg worden hier inkomsten genegeerd). Uit deze toets blijkt dat Vlaanderen een licht overschot ten opzichte van de te respecteren norm voorziet en op deze wijze haar aangegane engagementen voorziet na te leven.

Tabel N.2: Normnaleving door de Vlaamse Overheid (in duizend euro)

	ESR-effect	BGO 2009
Algemene begroting Vlaamse ministeries		
Ontvangsten	+	23.820.583
Uitgaven	-	-23.925.716
Begrotingssaldo Vlaamse ministeries	=	-105.133
Ontvangsten	+	23.820.583
Deelnemingen en kredietverleningen (esr code 8)	-	-270
Dotaties van instellingen behorende tot de consolidatiekring (esr code 463 / 464 en 663 / 664)	-	-206
Correctie aanrekening ontvangsten	+/-	27.199
ESR gecorrigeerde ontvangsten algemene begroting	=	23.847.306
Uitgaven	-	23.925.716
Deelnemingen en kredietverleningen (esr code 8)	+	-70.143
Dotaties aan instellingen behorende tot de consolidatiekring (esr code 413 / 414 en 613 / 614)	+	-6.407.148
Aflossingen directe schuld (esr code 9)	+	-265
Correctie gelopen intresten	+/-	-35
Pensioenfonds (negatief = reservevorming)	+	-6.943
Pensioenfonds VRT (negatief = reservevorming)	+	0
ESR gecorrigeerde uitgaven algemene begroting	=	17.441.182
Vorderingensaldo Vlaamse ministeries (a)	=	6.406.124
Begrotingen te consolideren instellingen		
Ontvangsten	+	9.782.963
Leningen	-	-3
Deelnemingen en kredietverleningen	-	-6.166
Dotaties van Vlaamse ministeries en andere te consolideren instellingen	-	-6.521.759
Interne verrichtingen	-	-2.035.705
ESR gecorrigeerde ontvangsten	=	1.219.330
Uitgaven	-	9.782.963
Aflossingen	+	-36.634
Deelnemingen en kredietverleningen	+	-18.041
Dotaties aan Vlaamse ministeries en andere te consolideren instellingen	+	-120.253
Interne verrichtingen	+	-1.986.532
ESR gecorrigeerde uitgaven	=	7.621.503
Vorderingensaldo te consolideren instellingen (b)	=	-6.402.173
Vorderingensaldo (a) + (b) + (c) + (d)	=	3.951
Bijdrage Zorgfonds tot het vorderingensaldo	+	0
ESR gecorrigeerde ontvangsten Zorgfonds	+	283.527
ESR gecorrigeerde uitgaven Zorgfonds	-	-283.527
Gecorrigeerd vorderingensaldo	=	3.951
HRF-norm scenario B	+	74.368
Aandeel deelnemingen en kredietverleningen	+	126.780
Alesh-correctie	+	-43.500
Vakantiegeld 13,07%	+	31.100
Overlegcomité 6 juli 2005	+	-145.000
Interministeriële Conferentie Fin. & Begr. 25 oktober 2005	+	-43.748
Te behalen saldo	=	0
Vershil tov de te behalen norm	=	3.951